

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200757

UNIVERSAL
LIBRARY

ನಾ ದಲೀಲೆ

ನಾದಲೀಲೆ

ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

೧೯೩೮

ನೋಲ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೩೮

All Rights Reserved

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಡಿರಿಸಿದೆ

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಅರ್ಪಣೆ

‘ಶ್ರೀ’

ಅರಿಗೆ

ಅದರ ಪೂರ್ವವಾಗಿ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಶಿವಮುಗ್ಧಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ತಾವು ಪ್ರಕಟಿಸಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಈ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದಾರೆ. ನನ್ನ ಸ್ತ್ರಿಯಮಿತ್ರರಾದ ಕವಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಯ ಬಹು ಗೌರವವನ್ನು ತರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಸುಖವನ್ನು ತರತಕ್ಕದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಆದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದಕ್ಕೆ ಬಹು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿದೇನೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಿಜವಾಗಿ ಕವಿ ಎನ್ನುವುದು: ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡುವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಗುಣ ಅಥವಾ ಜೀವಗುಣ ಯಾವುದೋ ಅದು ಇವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾವ್ಯವೆನಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಲವು. ಕೆಲವುನೇಳೆ ಅವು ಭಾವದ ಸೊಗಸೆಂದು, ಕೆಲವುನೇಳೆ ಮಾತಿನ ಸೊಗಸೆಂದು, ಕೆಲವುನೇಳೆ ರೀತಿಯ ಸೊಗಸೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಸೊಗಸೂ ಒಂದುಗೂಡಿ ಮೊತ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಕಾವ್ಯದ ಜೀವಗುಣ ಇರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಕವಿಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಎಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಜಾತಿಯದಾದರೆ ಕಾವ್ಯ ಅಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡುವ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಮಾಡುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿದೆ; ಅದು ಸಹಜವೂ ತೀವ್ರವೂ ಬಹು ಮುಖವೂ ಆಗಿದೆ.

ನಾನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೃತಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಮನಸೋತದ್ದು ಈಗ್ಗೆ ಬಹು ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಆಗ್ಗೆ ನಾನು ಇವರನ್ನು ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡದ “ಸ್ವಧರ್ಮ” ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆ ಪದ್ಯ ‘ಮೂಡಲ ಮನೆಯಾ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ ಎರಕುವ ಹೊಯ್ದಾ’ ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗಿ ಒಂದು ಉದಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಂಡ

ಊಹೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಕವಿಗಳು ಈ ಮೊದಲೇ
 ಮಾಡಿರುವ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಚಿಲುವನ್ನು
 ತಂದಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ಇದ್ದ ಮುದ್ರಿಕೆಯಿಂದ ಕವಿಯ ಪರಿಚಯ
 ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯೇ ಬೇರೆಯನ್ನುವುದು
 ಆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಉದಯದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹಾಡುವುದನ್ನು
 'ಗಿಡಗಂಟಿಯ ಕೊರಳಿನಿಂದ ಸ್ವರ ಹೊರಟಿದೆ' ಎಂದು ಇವರು ವರ್ಣಿಸಿ
 ದ್ದರು. ಹಾಡುವ ಹಕ್ಕಿ ಗಿಡಗಂಟಿಯ ಕೊರಳು. ಉದಯದಲ್ಲಿ ಗಿಡ
 ಪಡುವ ಆನಂದವನ್ನು ಹಕ್ಕಿಯ ಹಾಡು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ
 ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಾದ ಚಾತುರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ
 ವಿಲಕ್ಷಣ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ವರ್ಣನೆಯ ಚಾತುರ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುವ
 ಈ ಉಕ್ತಿಭಂಗಿ ಭಾವನೆಯ ಫಲ. ಈ ಭಾವನೆಯೇ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ
 ಎಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಬಲದ ಬೇರು. ಇದಾದ ಕೆಲವು ವರ್ಷದಮೇಲೆ
 ಆ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.
 ಆ ತರುಣದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಾನು ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳಿ
 ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆನು. ಆಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು
 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ
 ಕಂಡೆನು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು 'ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ
 ನೋಡಿರಾ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಕವನವನ್ನು ಓದಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ
 ಜನ ಎಂಥ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರೆಂದು ಈಗ ಹೇಳುವುದು
 ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆ ಕವಿತೆಯ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಒಂದು
 ಓದು ಸಾಕಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ; ಆದರೆ ಆ ಒಂದು ಓದಿನಿಂದ ಕಂಡಷ್ಟು ಕಾವ್ಯ-
 ಗುಣದಿಂದಲೇ ಸಾವಿರ ಜನದ ಸಭೆ ಚಕಿತವಾಯಿತು. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಪಂಚ
 ದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯುಳ್ಳವರು ಈ ಕವಿಯ ಶಕ್ತಿ ಇವನದೇ ಆದ ಹೊಸ ಒಂದು
 ಶಕ್ತಿ ಎಂದು ಮನಗಂಡರು. ಮಾರನೆಯ ವರ್ಷ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ
 ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮೈಸೂರು
 ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೊಡ್ಡ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ
 ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಜನರನ್ನು ಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಈಚೆಗೆ ಇವರ ಕೀರ್ತಿ

ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆಯೆಂದು ನಾಡೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲುದು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆ ನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯ ಕವಿತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಕಾವ್ಯಲತೆ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಇನ್ನೆಷ್ಟೆಷ್ಟು ಕವಿತೆ ಬರಲೆಂದು ಅದರ ದೇವರು ಕರುಣಿಸಿರುವನೋ ಅದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಈಗ ಆಗಿರುವಷ್ಟು ಕಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರವಂಚದ ಕಾವ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಿದಾರೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳ ವಿಷಯವು ಬಹು ವಿಧವಾದುದು. 'ಮೂಡಲ ಮನೆಯಾ ಮುತ್ತಿನ ನೀರಿನ ಎರಕುವ ಹೊಯ್ದಾ' ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯ ಕವಿತೆ; 'ಮುಗಿಲ ಮೋರೆಗೆ ರಾಗ ರತಿಯ ರಂಗು ಮೂಡಿತ್ತು' ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಒಲವನ್ನು ಕುರಿತವು; 'ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ' ಮುಂತಾದ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಗೀತಗಳು; 'ಚಿಂತೆ', 'ಹೂ', 'ಚಳಿಯಾಕೆ' ಈ ರೀತಿಯ ಊಹೆಯ ವಿಲಾಸದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ವದ್ಯಗಳು; 'ನರಬಲಿ', 'ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ' ಮುಂತಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕವಿಗೆ ತೋರುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಕುರಿತವು; 'ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿ' ಮುಂತಾಗಿ ಕವಿ ತನ್ನ ಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆಗೆ ಅನ್ಯಾಪದೇಶದ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಾಮತಿಗಳು; 'ಮನದನ್ನೆ' ಮುಂತಾಗಿ ಸಂಸಾರದ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅನುಭವಗಳಿಗೆ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೀತಗಳು; ಒಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಎಳೆ ಎಳೆಯುವ 'ಕುಣಿಯೋಣ ಬಾರ' ಎಂಬಂಥ ಗೀತಗಳು; 'ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ', 'ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು', 'ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ' ಮುಂತಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಅಥವಾ ಆತ್ಮದ ಅರಿವಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೀತ; 'ಅವರ್ಣನೀಯ ಅರ್ವಾಚೀನ ಸೌಂದರ್ಯ', 'ಕರಿಮರಿ ನಾಯಿ' ಎಂಬಂಥ ವಿಕಲ್ಪವಾಗಿ ಬರುವ ವಿಡಂಬನ ಕಾವ್ಯಗಳು; ಹೀಗೆ ಬಹು ವಿಧವಾದ ಕೃತಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಈ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಅನನ್ಯಸಾಧಾರಣವಾದದ್ದು. ಉದಯದ ವರ್ಣನೆಯ 'ಗಿಡಗಂಟಿಯ ಕೊರಳು' ಎಂಬ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಇದನ್ನು

ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಗಿಡದ ಆನಂದ, ತನ್ನ ಆನಂದ, ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಹಕ್ಕಿಯ ಆನಂದ, ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯ ಆನಂದ, ಇವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದವನು ಅವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಆನಂದ, ನಾಲ್ಕು ಕಡಿ ಕಂಡಿರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವವನು ಇದೊಂದು ವಿಚಾರ ಎಂಬಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದಿನ ಒಮ್ಮೈಯನ್ನು ಅರಿತವನು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 'ಗಿಡಗಿಂಟಿಯ ಕೊರಳು' ಆನಂದದಿಂದ ಹಾಡಿತ್ತು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಬಾಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡಾಗ ಅಲ್ಲ, ಅನುಭವ ದಿಂದ ಕಂಡಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ಮಾತು ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಗೆ ತನ್ನ ಮಾತು ಎಂಥ ಸಿದ್ಧಿಯ ಮಾತು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವಂಥ ಸಹಜತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಲುಮೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತರುವ ರಸ ಹೀಗೆಯೇ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದು. ಉದಯದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು, ಮನಸ್ಸು ತೆರೆದು ನೋಡಿರುವಂತೆ ಇವರು ಜನದ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಹರಿಯುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಮನಸ್ಸು ತೆರೆದು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಇವರ ವಿವರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತು ಮಾತು ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ; ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಸದ ಊಟಿಯನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುತ್ತದೆ. ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಗೀತೆಗಳಾದರೂ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ತೀವ್ರವಾದ ಅನುಭವದಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕವು. ಹೀಗೆಯೇ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಗೀತಗಳು. ಇಲ್ಲಿಯ ತೀವ್ರ ಅನುಭವ, ವಿಪುಲಭಾವ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರದ ಅಲೆಯ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಉರುಬಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕ್ರಮವೇ ಸಂಸಾರದ ಅನುಭವದ ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹೇರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಹರ್ಷ ಪ್ರಾಕಾರದ ಕಟ್ಟಡದ ರೀತಿ. 'ಚಿಂತೆ', ಅಥವಾ 'ಹೂ' ಗೀತಗಳಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆಯಾದ ಕ್ರಮವೊಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಭಾವ ಸೂಚಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಮ್ಯ ಅಥವಾ ರೂಪಕವನ್ನು ಊಹೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಳ್ಳಿ ಬಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿಯ ಒಂದು

ಚಿತ್ರದಂತೆ ಹರಹುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕ್ರಮವೇ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಬರುವ ಸದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರಾತ್ಮದ ಅತಿ ನಿಕಟ ಅನುಭವವು ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನಷ್ಟವಿಲ್ಲ, ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಭಾವವು ಮುಕ್ತಾದೀತೋ ಎಂಬ ಭಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವಿಷಯ ಬಹು ಜನರು ಕಂಡದ್ದು; ವಿವರ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡದ್ದು. ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ರೀತಿ ಇವರಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಾರದೆಂಬಷ್ಟು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿದೆ. ಕವಿತೆ ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅದು ಬಾಳ ಆಳದಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಬಂದ ಕವಿತೆ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಟಂಕೆಯಿಂದ ತಾನೇ ಒಂದು ಜಾತಿಯದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಟಂಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟು ತೀವ್ರವಾದ ರಸಾನುಭವವುಳ್ಳ ಕವಿಗೆ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಅನುಭವದ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಸಮನಾಗಿ ನಿಶಿತವಾದ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿಯಿದೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಇತರರ ಅನುಭವವನ್ನೂ ಎಳೆ ಎಳೆಯಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಲ್ಲರು, ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು. ನಿಶಿತವಾಗಿರುವ ಈ ವಿಚಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟು ಅನುಭವಿಗಳೋ ಅಷ್ಟು ವಿಚಾರಿಗಳೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಗದ ಭಾಗದ ಬದಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಾಗ ಸಮಸಮನಾಗಿ ಸಡೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ ಕವಿ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮಾತನಾಡಿದನೋ ಎಂದು ಶಂಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ಈ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕವಿ ನಮ್ಮ ಜನದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸದ್ಯಗಳನ್ನೋದುವಾಗ ಕೇಳುತ್ತ ನಾನು ಅವುಗಳ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿದೇನೆ. ಮರುಳು ಎಂದರೆ ಜನರು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಸಂದೇಹ. ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂತೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಒದಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಆನಂದದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಮರುಳು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು

ಬೆಳಗಾಮಿಯಲ್ಲಿ 'ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ' ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದುವಾಗ ತಲೆಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದ ಪಗಡಿಯೊಂದನ್ನು ಸುತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಇವರ ಆಗಿನ ನಿಲುವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗಾರುಡಿನೊಬ್ಬನ ನಿಲುವಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಈಗಲೂ ನನಗೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಸಹಜವಾದ ನಿಲುವು ಆ ಗಾರುಡಿನ ನಿಲುವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಬರೆದ ಒಂದು ಅಷ್ಟುಷಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ರೂಪುಕೊಟ್ಟೆನು. ಮರುಳು ಮಾಡು, ಗಾರುಡಿನ, ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ನಮಗೆ ಅಲ್ಪ ಕಲ್ಪನೆಗಳೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ, ಕಾಂತಿ. ಓಜಸ್ಸು ಮಾತ್ರ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೇನೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವಿತೆಯ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣ ಈ ಶಕ್ತಿ, ಈ ಕಾಂತಿ, ಈ ಓಜಸ್ಸು. ಇವರ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಜನರಿಗೆ ಇವಕ್ಕೆ ಮನ ತಗ್ಗಿಸದೆ ನಿಲುಗಡೆ ಇಲ್ಲ.

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೃತಿ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಕಾರಣ ಅವರು ಜನದ ಬಾಳುವೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಬೆಳೆದಿರುವುದು. ಇವರು ಜನದ ಬಾಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದಾರೆ; ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆತ್ತಿದಾರೆ. ಹಲವು ಓದನ್ನು ಓದಿ ಪಲವು ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಚೋದಿತವಾಗುವ ವಾಂಡಿತ್ಯದ ಕಾವ್ಯ ಒಂದು ರೀತಿ. ಇದು ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಜನದ ಬಾಳಿನಿಂದ, ಜನದ ನಡೆಯಿಂದ, ಜನದ ನುಡಿಯಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತವಾಗುವ ಕಾವ್ಯ ಅದರಿಂದ ನೂರುನುಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಂತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯ ಕಾವ್ಯ ಎಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ನಮಗೆ ತುಂಬ ಸಾಮಗ್ರಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭಾವದ ಊಟ, ಮಾತಿನ ಔಚಿತ್ಯ, ಚಿತ್ರಕರ್ಮದ ಕಲೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಿದಾರೆ. ಆ ಉಪಾಸನೆಯ ಕಾರಣವೂ ಜನತೆಯ ಪ್ರೇಮ; ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವೂ ಜನತೆಯ ಪ್ರೇಮ. ಸಹಜವಾದ ಜನತೆಯ

ಪ್ರೇಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಸಹಜವಾದ ಕವನಶಕ್ತಿ ಇದೇ ಪರಿಚಯದಿಂದ ಮನೆದು ಹಸನಾಗಿ, ಇವರ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ತಂದಿವೆ. ಇವರ ಒಲುಮೆಯ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ನಿಲುವು ಜನದ ಬಾಳುವೆಯ, ಜನದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಲುಮೆಯ ನಿಲುವು. ಇವರ ಅನೇಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಮಾತುಗಳ ಸರಳತೆ ಜನದ ನಾಲಗೆಯ ಜನದ ಕವಿತೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸರಳತೆ. 'ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಒಂದು ಮಂದಹಾಸ' ಎಂಬ ಕಡಿ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಮ, 'ಮೂಗಿನ ಮೂಗುತಿ ನಕ್ಕರೆ ಕರಿಹಲ್ಲು' ಎಂದು ಹಲಸಂಗಿ ಜಕ್ಕವ್ವನನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಪದದ ಚಾತುರ್ಯ. ಸುರುಳಿ ಸುರುಳಿಯಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತ ಹೃದಯವನ್ನು ರೇಶಿಮೆಯ ದಾರದಿಂದಲೆಂಬಂತೆ ಕಟ್ಟುವ ಮರಮರಳಿ ಬರುವ ಪ್ರಾಸಪಬ್ಜ್ಜಿಗಳ 'ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ' ಕವಿತೆಯ ಮಾಯೆ, ಕಿನ್ನರಿ ಹಿಡಿದು ಭಾವದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಜಂಗ ಮನ ಅಥವಾ ಹರಿದಾಸನ ಹಾಡಿನ ಒಂದು ಮಾಯೆ. ತಾನು ಪಂಡಿತನು ಎಂಬ ಕವಿ ಈ ಚಾತುರ್ಯ ಈ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬರೆದ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ: ಕಂಡರೂ ಅದು ಒಂದು ಮಾಯೆ, ಒಂದು ಚಾತುರ್ಯ ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು ತನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಕಡವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವನು. ಜನ್ಮತಃ ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ, ಈ ಚಾತುರ್ಯ ಈ ಮಾಯೆಯೇ ಕಾವ್ಯದ ಜೀವಾಳ, ಇದು ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದೇ, ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೂಲ ಕಾವ್ಯದೇವತೆಯ ಚಳಕ ಹಾಸ ಎಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದೃಢವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ತನ್ನನ್ನು ಬಳಸುವುದೇ ತನಗೆ ಗೌರವವೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾನೆ. ದೇವರನ್ನು ಸಖನೆಂದ ಅರ್ಜುನನಂತೆ ಒಂದೊಂದುವೇಳೆ ಅದನ್ನು ತಾನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಪಂಡಿತನಾದರೂ ಸಹಜಕವಿ ಈ ಗುಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತರಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೇ ನಿದರ್ಶನ. ಅವರ ಕವಿತೆಯ ಭದ್ರತೆಗೆ ಅವರು ಜನತೆಯ ಹೃದಯವನ್ನು ಜನತೆಯ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಅರಿತಿರುವುದೇ ಕಾರಣ.

ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಮದರಾಸಿನ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲೀಷು ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕೃತಿ promising, ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ಫಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. Promise ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ fulfilment ಎಂದರೆ ಫಲಿಸಿರುವುದು ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಿ. ಕವಿಯ ಸಮಾಪ ಮಿತ್ರರಾದುದರಿಂದ ಆ ಲೇಖಕರು ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ರಶಂಸೆ ಹೇಳುವುದು ಅನುಚಿತವಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಯಪಟ್ಟರು. ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಸಂಕೋಚ; ಇತರರಿಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೂ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಅಡಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಬರವೇ ಬಂದಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ಅದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ದುಂದುಮಾಡುವವನ ವಿಷಯ ಹೇಗೆ ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಬಹುದೋ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಬೇಸರವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟರೆ ವೆಚ್ಚವಾಗುವ ಜೋಳವಲ್ಲ ರಾಗಿಯಲ್ಲ. ಅದು ನಿಜವಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚಪಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಾವ್ಯ promising ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ fulfilment ಎನ್ನುವುದು ಕಂಡಿದೆ. ಅಥವಾ ಇದನ್ನು ಯಾರಾದರೂ promising ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಈ ಕವಿತೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಆಸೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೋಟು ಇಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾಡುವ promise ನ ರೀತಿಯದು. ಅದು ಆಕಾರದಲ್ಲಿ “ಪ್ರಾಮಿಸ್”, ನಿಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವಿತೆ ಕಾವ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಎಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದು ಮತ್ತೇನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಂದನವನ. ಈ ಕವಿಯ ಬಾಳು ಅಲ್ಲಿ ಹೂಬಿಡಲು ತೊಡಗಿರುವ ಒಂದು ಮಂದಾರ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ತರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೂಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈಗ ಯಾವ ಸೊಗಸನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿ ತಂದಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು

ತೋರುವುದು ಇಂಥ ಕವಿತೆಯಿಂದ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒದಗುವುದು ಹೀಗೆ. ಇಂಥ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಚಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಜನರು ಆಸೆಪಡುವುದು. ಬೇರೆ ನಾಡಿನ ಜನರು ಅರಿತರೆ ಅರಿಯಲಿ, ಅರಿಯದಿದ್ದರೆ ಬಿಡಲಿ. ಅವರು ಅರಿಯಬೇಕಾದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕವಿತೆ ಮುಟ್ಟಲಿ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇರುವ ಆಸೆ. ಈ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ಕವಿತೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆನು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು. ಆಗಲೇ ಅವರ ಕೃತಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವನ್ನು ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು; ಈಗ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆ ಪಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಇಂಥ ಕವಿತೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೇನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕವಿ ತಾನು ಧನ್ಯನು. ನಾಡನ್ನೂ ಅವನು ಧನ್ಯನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭಾಷೆ ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹರಹುತ್ತ ಜನದ ಆನಂದವನ್ನು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಅರಳಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಸೇವೆಗೆ ಬಹು ಕಾಲ ನಿಲ್ಲಲಿ ಎಂದು ನಾನು ನಾಡಿನ ಸಾಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನುಗ್ನಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘದ ಮಿತ್ರರು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕಟನಾ ಕಾರ್ಯ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದದ್ದು; ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ದೊರೆಯಲೆಂದೂ ನಾನು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು,

ಬಹುಧಾನ್ಯ ಸಂ||, ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ದ್ವಿತೀಯೆ. }

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ನನ್ನ ಮಾತು

‘ನಾದಲೀಲೆ’ ಎಂಬ ಕವನಸಂಗ್ರಹವು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಾನೂ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿದ್ದೆ; ಈ ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಅದು ನಿಮಿತ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಪರಸ್ಪರ ಭಾವನೆಯೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಆ ಸಂಘದ ಮಿತ್ರರ ಉಪಕಾರ ಮರೆಯಲಾರೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದೊಳಗಿನ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಇದೇ ಮೊದಲು ಸಲ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ; ಕೆಲವು ಬೆಳಕು ಕಂಡು ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಒತ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಲ್ಲವರ ವಿಮರ್ಶೆಗೂ ರಸಿಕರ ಆಸ್ವಾದಕ್ಕೂ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ‘ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ’ ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಚಾಲಕರು ನನ್ನ ಕೆಲಕವನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲೆಡೆಗೊಟ್ಟುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಋಣಿ.

ಮುದ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ನನಗೆ ಅನೇಕ ಗೆಳೆಯರು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ಗು’ಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ|| ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರೇ ಈ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಒಂದು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಿತ್ರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲು ನನ್ನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳಿಲ್ಲ.

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ವಂದನಾರ್ಪಣೆ

‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ’ರೂ, ‘ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ’ರೂ ಶಿವಮೊಗ್ಗಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕರು. ಸಂಘದ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆಯಾದ ‘ನಾದಲೀಲೆ’ಯು, ‘ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ’ರು ಸಂಘದ ಐದನೆಯ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದಾಗ ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನದ ಫಲ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಘದಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನವಿಟ್ಟು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತದಕ್ಕಾಗಿ ‘ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ’ರಿಗೂ, ಅವರ ಕೃತಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಸಂಘವನ್ನು ಹರಸಿದ ‘ಶ್ರೀನಿವಾಸ’ರಿಗೂ ಸಂಘವು ಚಿರ ಋಣಿಯಾಗಿದೆ. ‘ನಾದಲೀಲೆ’ಗೆ ರೂಪುಗೊಟ್ಟ ಮುಖಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವರು ಸಂಘದ ಚಿರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ‘ಆನಂದ’ರು. ಇವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಎಂದಿನಂತೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಜಿಂಗಳೂರು ಮುದ್ರಣ ಮಂದಿರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಸಂಘದ ವಂದನೆಗಳು.

ವಿನಾಯಕಚತುರ್ಥಿ, }
ಬಹುಧಾನ್ಯ ಸಂವತ್ಸರ. }

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,
ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

		ಪುಟ
	ಮುನ್ನುಡಿ	iii
	ನನ್ನ ಮಾತು	xii
	ವಂದನಾರ್ಪಣೆ	xiii
೧	ನಾದಲೀಲೆ	೧
೨	ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ	೩
೩	ಏಳು ಕನ್ನಿಕೆಯರು	೬
೪	ನಾಲಗೆ	೮
೫	ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿಯೆ !	೯
೬	ನಾಯಕ	೧೨
೭	ಎದೆಯ ಬಕ್ಕಲಿಗ	೧೩
೮	ನಿರ್ಭಯಾ !	೧೪
೯	ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೇ !	೧೫
೧೦	ಮದ್ಯ	೧೭
೧೧	ಚೆನ್ನ	೧೮
೧೨	ತಾಯಿ - ಕೂಸು	೧೯
೧೩	ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಣು ಬ್ಯಾಡಾ	೨೦
೧೪	ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಮುಗಿಲು	೨೧
೧೫	ಪಾರಿಜಾತ	೨೨
೧೬	ಶ್ರಾವಣ	೨೪
೧೭	ಮತುಗಾನ	೨೬
೧೮	ಚಿಗುರೆ	೨೭
೧೯	ಬಾಳಗರುಡಿ	೨೮
೨೦	ಮನುವಿನ ಮಕ್ಕಳು	೨೯
೨೧	ಯಜ್ಞ	೩೧
೨೨	ಅನ್ನಾವತಾರ	೩೪
೨೩	ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಲ ಮಗ	೩೬
೨೪	ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ	೩೮
೨೫	ಸಿಟ್ಟು - ಸಾಂತಿ	೩೯
೨೬	ಮೊದಲಗಿತ್ತಿ	೪೧
೨೭	ಇದೊ ಪಂಜರ	೪೩
೨೮	ನಿದ್ದೆ	೪೪

				ಪುಟ
೨೯	ಅದು ವರೆಗೂ ೪೫
೩೦	ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ೪೬
೩೧	ನೀರೆ ೪೯
೩೨	ಅನಂತ ಪ್ರಣಯ ೫೦
೩೩	ಮರೆಯುವಿಯೋ, ಅರಿಯುವಿಯೋ! ೫೧
೩೪	ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ! ೫೨
೩೫	ಅವರ್ಣನೀಯ ಅರ್ವಾಚೀನ ಸೌಂದರ್ಯ ೫೩
೩೬	ನಾನೊಂದು ನೆನೆದರೆ ೫೪
೩೭	ಮುಗ್ಧೆ ೫೫
೩೮	ಪೋರಿ ಪೋರ ೫೬
೩೯	—ಗೆ ೫೭
೪೦	ನೀ ಹೀಂಗೆ ನೋಡಬ್ಯಾಡ ನನ್ನ ೫೮
೪೧	ನಾನು ಬಡವಿ ೫೯
೪೨	ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ೬೦
೪೩	ದೀಪ ೬೨
೪೪	ಮನದನ್ನೆ ೬೩
೪೫	ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ ೬೪
೪೬	ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು ೬೫
೪೭	ತಾಯಿ ೬೬
೪೮	ಕವನ ೬೭
೪೯	ಕನ್ನಡದ ಕಂದವನ ಲಾಲಿ ೬೮
೫೦	ಭಾವಗೀತ ೬೯

ಎನ್ನ ಪಾಡೆನಗಿರಲಿ ಅದರ ಹಾಡನ್ನಷ್ಟೆ
ನೀಡುವೆನು ರಸಿಕ! ನಿನಗೆ!
ಕಲ್ಲು ಸಕ್ಕರೆಯಂಥ ನಿನ್ನೆದೆಯು ಕರಗಿದರೆ
ಆ ಸವಿಯ ಹಣಿಸು ನನಗೆ!

೧. ನಾದಲೀಲೆ

ಕೋಲು ಸಖೀ, ಚಂದ್ರಮುಖೀ, ಕೋಲೆ ನಾದಲೀಲೆ || ಪ ||

ಮುಂಜಾವದ ಎಲರ ಮೂಸಿ ನೋಡುತಿಹವೆ ನಲ್ಲೆ
ತರಳ ಎರಳೆ, ಚಿಗುರ ಚಿಗುರೆ, ಹೂವು ಹೂವು ಹುಲ್ಲೆ,
ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಂಪು ಮುಂದೆ, ಕಂಗಡಿಸುವ ಮಂಜು ಹಿಂದೆ
ಆತ್ತಣೆಂದ ಬೇಟೆಗಾರ ಬರುವ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ.
ಮುಂಜಾವದ ಎಲರ ಮೂಸಿ ನೋಡುತಿಹವೆ ನಲ್ಲೆ
ಕೋಲು ಸಖೀ.....

ಬೀರುತಿರುವ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಹೀರುತಿಹವೆ ನೀರೆ
ಕರೆವೆ ಕರುವು, ಕುಣಿವೆ ಮಣಕ, ತೊರೆವೆ ಗೋಗಭೀರೆ,
ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಂಪು ಮುಂದೆ, ಕಂಗಡಿಸುವ ಮಂಜು ಹಿಂದೆ
ಕಾಣೆ ಕೊಳಲನವನ ಎಸುವೆ, ಎಲ್ಲು ಇಹನು ಬಾರೆ.
ಬೀರುತಿರುವ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಹೀರುತಿಹವೆ ನೀರೆ
ಕೋಲು ಸಖೀ.....

ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಮುಳುಗತಲ್ಲೆ ; ಬಾಲೆ
ಮುಕುಲ, ಅಲರು, ಮಲರು, ಪಸರ ಕಂಡು ಕಣ್ಣು ಸೋಲೆ
ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಂಪು ಮುಂದೆ, ಕಂಗಡಿಸುವ ಮಂಜು ಹಿಂದೆ
ಕಾದಲನೆಡೆ ಬೇಡ ಬಹಳು ಕಾದಲೆ ಹೂವಾಲೆ.
ಬೆಳ್ಳಿಚುಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕೆಯಾಗಿ ಮುಳುಗತಲ್ಲೆ ಬಾಲೆ
ಕೋಲು ಸಖೀ.....

ಬೇಟೆಯಲ್ಲ; ಆಟವೆಲ್ಲ; ಬೇಟದ ಬಗೆ, ನಾರಿ.

ಮುಗಿಲ ಬಾಯು ಗಾಳಿಕೊಳಲ ಬೆಳಕಹಾಡಬೀರಿ

(ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕೆಂಪು ಇರಲಿ, ಕಂಗೆಡಿಸುವ ಮಂಜು ಬರಲೆ)

ಕಳೆಯಲಿಲ್ಲೆ ಕತ್ತಲಂಥ ಕತ್ತಲವೇ ಜಾರಿ.

ಬೇಟೆಯಲ್ಲ; ಆಟವೆಲ್ಲ; ಬೇಟದ ಬಗೆ, ನಾರಿ.

ಕೋಲು ಸಪೇ....

೨. ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ

(ರಾಗ : ಸಾಹೇರಿ-ಎಕತಾಳ)

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ |

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

|| ಪ ||

ಮುಂಗಾಳು ಕವಿಯುವಾಗ

ಹಸುಗೂಸಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗಿ

ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಬಡುತ ವಾಪ

ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಅಳುತಲಿತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ | ಶುಭ ನುಡಿಯೆ |

ಇರುಳು ಗಾಳಿ ಬೀಸುವಾಗ

ಹಣತಿಸೊಡರು ಹೆದರಿದಂತೆ

ತಾನು ತಣ್ಣಗಾದೇನೆಂದು

ಚಿಳಿ ಚಿಳಿ ನಡುಗುತ್ತಲಿತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ | ಶುಭ ನುಡಿಯೆ |

ನಿದ್ದೆ ಬಳಲಿ ಬಳಿಯಲಿ ಬಂದು

ಕೂಡಿದೆನೆಗಳಾಸರೆಯಲ್ಲಿ

ಮೆಲ್ಲಗೆ, ಒರಗುವ ಅದನು

ಒಂಟಿ ಸೀನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ | ಶುಭ ನುಡಿಯೆ |

ಕತ್ತಲೆಯ ಕೆಸರಿನ ತಳಕೆ
ಮಿನಮಿನುಗುವ ಹರಳುಗಳಂತೆ
ಚಿಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ತೊಳಗುತಲಿರಲು
ಗಳಕನೊಂದು ಉಳುಕುತಲುತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ।

ಉಸಿರತೂಗು-ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲ
ಜೀವ ಮೈಯ ಮರೆತಿರಲಾಗ
ಒಳಗನಾವ ಚಿಂತೆಯ ಎಸರೋ
ತಂತಾನೆ ಕನವರಿಸುತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ।

ನಟ್ಟಿರುಳಿನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ
ನೊಂದ ಜೀವ ಮಲಗಿರಲಾಗ
ಸವಿಗನಸಸು ಕಾಣುವಾಗ
ಗೂಗೆಯೊಂದು ಘೂಕ್ಕೆನುತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ।

ಎಚ್ಚರಾದ ಪೆಚ್ಚುಮನವು
ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿರಲು
ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲ ಆಕಳಿಸಿದರೂ
ಹಲ್ಲಿಯೊಂದು ಲೊಟಗುಡುತ್ತ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ

ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ನುಡಿಯೆ ।

ನಾದಲೀಲೆ

ಬೆಳಗಿನ ತಂಗಾಳಿ ಬಂದು
ನಸುಕು ಮಸುಕು ಮೂಡುತಲಿರಲು
ಚಿಲೀ ಪಿಲೀ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಎಂದೂ
ಹಾಲಕ್ಕೆ ಉಲಿಯುತಲಿತ್ತ
ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ

ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ ।

ನಿನ್ನ ಸೊಲ್ಲ ನಂಬಿ ಎದ್ದೆ
ಮೈಯೆಲ್ಲ ನಡುಕವಿದ್ದು
ನೀನೆ ಶುಭ ಸುಡಿಯುವಾಗ
ಏನಿದ್ದೀನು? ಎಲ್ಲಾ ಶುಭವೇ!
ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ

ಶುಭ ಸುಡಿಯೇ ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ । ಶುಭ ಸುಡಿಯೆ ।

೩. ಏಳುಕನ್ನಿ ಕೆಯರು

ಸಿದ್ದೆಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನು

ಎದ್ದೇಳುತಲಿದ್ದೆನಾಗ

ಏಳುಕನ್ನಿ ಕೆಯರು ಬಂದು

ಏಳು ಎಂದು ಎಂದರೋ—ಏಳು ಎಂದು ಎಂದರು

ನಿಂತೆ ನಡುವೆ ಗೊಮ್ಮಟನೊಲು,

ನಿಂತರವರು ಬರಗಿ ಸುತ್ತ

ದೀಪವಾಲೆ ಕಂಬದಲ್ಲಿ

ದೀಪದ ಕುಡಿ ಕುಡಿಯಲೋ—ದೀಪದ ಕುಡಿ ಕುಡಿಯಲೂ

ಅಡಿಮುಡಿಗಳ ತುಟಿಕಟಿಗಳ

ಮಿಡಿದು ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿರಲು

ಮರ್ಮ ಕೆಣಕಿ ನೋಡಿದಂತೆ

ಕರ್ಮ ಕುದಿಗೆ ಬಂದಿತೋ—ಕರ್ಮ ಕುದಿಗೆ ಬಂದಿತು

ಕಲ್ಲು, ಗೊಂಬೆ, ಕೂಸುಗಳನು

ಎಲ್ಲ ನಂಬಿ, ನೆನೆದುಕೊಂಡೆ.

ತಳವು ಕಾದ ಬೆಣ್ಣೆಯಂತೆ—

ಬಳಗೆ ಪ್ರಾಣ ಕರಗಿತೋ—ಬಳಗೆ ಪ್ರಾಣ ಕರಗಿತು

ನಡುಕ ಮಿಡುಕು ತೋರಗೊಡದೆ

ಅಡಕದಿಂದ ನಿಂತೆ ತಪಕೆ;

ಗೆದ್ದೆನೇನೊ ಎನ್ನುವಂತೆ

ಇದ್ದೆನೊಮ್ಮೆ ಮನದೊಳೋ—ಇದ್ದೆನೊಮ್ಮೆ ಮನದೊಳು

ಬೊಟ್ಟು ಸೀರು ಬಿಡದ ಹಾಗೆ
ಬಟ್ಟಿಯಂತೆ ಹಿಂಡುತಿರಲು
ತೊಡೆಯ ವಿಸಾಂಟಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಾಗ
ಕಡೆಗೆ ಅವರಳೊಬ್ಬಳೋ—ಕಡೆಗೆ ಅವರಳೊಬ್ಬಳು

ಅಯ್ಯೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯದಾಗಿ
ಮೈಯೆ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟಹಾಗೆ
ಬೆವರು ಬಂದ ಮೈಯ ತುಂಬ
ನವಿರುಮುಳ್ಳು ನಿಂತಿತೋ—ನವಿರುಮುಳ್ಳು ನಿಂತಿತು

ಸ್ವರಕೆ ಸ್ವರವು ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಹರಕೆ ಬರುತಲಿತ್ತು ಹಾಡಿ
ಡೊಳ್ಳುಬಿದ್ದ ತಂತಿಯಿಂದ
ಜೊಳ್ಳುನಾದವೆದ್ದಿತೋ—ಜೊಳ್ಳುನಾದವೆದ್ದಿತು

ಬೆಳಕಿನ ಕುಡಿ ಆರುವಂತೆ
ಚಳಕದ ಕನ್ನೆಯರು ಹಾರೆ,
ಹೇಡಿಮಣ್ಣು ಕಂಬದಂತೆ
ಗಾಡಿಯಳಿದು ಬಿದ್ದೆನೋ—ಗಾಡಿಯಳಿದು ಬಿದ್ದೆನು

ಎಳುಕನ್ನಿಕೆಯರು ಬಂದು
ಬೀಳು ಎಂದು ಎನ್ನ ಲಿಲ್ಲ,
ಸ್ಪರ್ಶ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮಾತ್ರ
ಹರ್ಷ ಹೆವ್ವು ಹೊಂದಿತೋ—ಹರ್ಷ ಹೆವ್ವು ಹೊಂದಿತು

ರಸವು ವಿರಸವಾಯಿತಂದು
ಹೊಸ ಸಮರಸ ಕೂಡಿದಾಗ
ಎಳುಕನ್ನಿಕೆಯರೆ, ಬಂದು
ಆಳ ಮುಳುಗಿ ನೋಡಿರೇ—ಆಳ ಮುಳುಗಿ ನೋಡಿರಿ

೪. ನಾಲಗೆ

ಮಂದವಾಗುತ್ತ ಬರಲು ಮುಂದಿರುವ ಒಡವೆಗಳು

ಕಂದಿ ಕುಂದುತ ಬಂತು ಕಣ್ಣು ಬೆಳಕು

ಜೆಂದವೇರುತ ಬಂತು ಬೇರೊಂದು ಬಯಲಿನಲಿ

ಅಂದಕಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟು ಹಳಕು—ಹಳಕು—.

ಉಗೆಯಾಗಿ ಹೋಗೆಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ

ಮುಗಿಲವೋರೆಯ ಮತ್ತೆ ಮುಸುಕಿ ಮುಸುಕಿ

ನಗೆಯಾಗಿ ಮಿಂಚಾಗಿ, ಹಗೆಯಾಗಿ ಕೆಂಚಾಗಿ

ಬಗೆಯ ನೋಡುವದೇನೊ, ಹಿಸುಕಿ ಹಿಸುಕಿ.

ಹಕ್ಕಿಯಾಯಿತು ಜೀನ, ರೆಕ್ಕೆಯಾದವು ಭಾವ

ಹೊಕ್ಕು ಮುಗಿಲಲಿ ಹಾರೆ, ಸೊಕ್ಕಿ ಸೊಕ್ಕಿ

ನಕ್ಕು ನಲಿಯುವ ಚುಕ್ಕಿಯೆರಡ ಕಂಡೆನು ನಾನು

ಕಕ್ಕುಲತೆ ಹಿಗ್ಗಾಗಿ ಉಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ.

ಅಂದೆ “ಆಯ್ಯಾ, ತಂದೆ! ಏನು ತೋರಿಸಿದಿಂದು?

ನಿಂದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿನ್ನು, ಬಂದೆ ಬಂದೆ

ಜೆಂದವೇ ತಂದೆಯೇ! ಏಂದೆ ಸರಿಯುವರೇನು?

ಬಂದ ಬಂದಂತಾನು ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ.

“ಚಿತ್ತಲೋಕವು ಇಂದಖಂಡ ಕಂಡವು ಆಗಿ

ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿನ ಚಿಕ್ಕ ವೇರೆ ಎವಾರಿ

ಬತ್ತಿ ಗೊತ್ತಿರದಂಥ ಸಲೆಯನ್ನು ಬಲೆಒಯಸಿ

ಹೊತ್ತ ಹತ್ತಿದೆ ಹಿಗ್ಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

“ನೈಯ ನೆಕ್ಕಲು ಬಂದ ಕುಡಿಬೆಂಕಿಯಂತೆನ್ನ

ಮೈಯೆ ನಾಲಗೆಯಾಗಿ ಚಾಚಿ—ಚಾಚಿ

ಒಯ್ಯುಸೊಯ್ಯನೆ ಬರುವ ಒಯ್ಯಾ ರನಂ ತೊರೆದು

ಆಯ್ಯ! ಬಂದಿತು ಅಂಗಲಾಚಿ—ಆಚಿ.”

೫. ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿಯೆ !

(ಮಲೆನಾಟನ ಗಿಣಿಯೊಂದು ಹಿಂಡನಗಲಿ, ಮಲೆನಾಡು—ಬಯಲುಸೀಮೆಗಳ ನಡುವಿನ ನಾಟನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಡದಮೇಲೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಮುಂದೆ ಹಬ್ಬಿದ ಬಟ್ಟೆ ಯಾಲಿನ ದೇಶವನ್ನು 'ಬಟ್ಟೆಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು' ನೋಡುತ್ತಲಿದೆ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು—)

ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿಯೇ । ನೀನಿ-

ಲ್ಲಲ್ಲಾಡದ ಕುಳಿತಿ ಯಾಕ । ಏ ಗಿಣಿಯೇ ಗಿಣಿಯೇ॥ ಪ॥

ಪಚ್ಚೆ ಪಯರಿಸ ನಾಡ । ಅಚ್ಚು
ಅಚ್ಚೆ ಒತ್ತಿದ ಮೈಯ ಸಿರಿಯೇ । ಏ.....

ಹಣ್ಣು ಮೆಲಿತು ಒಲಿತ । ನನ್ನ
ಸಣ್ಣ ಚುಂಚಿನ ಕಂಚ ಸೊಬಗ । ಏ.....

ಮರ ಮರಕೊಂದು ಮಾತ । ಕಲಿಸಿ
ಮರವಟ್ಟೀನಸ ಮಾತಿನ ಜಾಣಿ । ಏ.....

ತೋಟದಲ್ಲೆ ಊಟ । ನಿನ ಚೆ-
ಲ್ಲಾಟಾ ಗಾಳಿಗೋಪುರದಾಗ । ಏ.....

ಹಿಂಡನಗಲಿ ಬಂದೆ । ಇಲ್ಲಿ
ಕಂಡ ಕಡಿಗೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವೆ । ಏ.....

ವಾರಿ ಗೋಣಿನ ಎಣಿಕೆ । ಏಸು
ಹಾರಿ ಹೋಗಲಿಂಜಿಲ್ಲೇನಸ । ಏ.....

ಬಟ್ಟೆಗಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು । ಸುತ್ತ
ಬಟ್ಟೆ ಬಯಲ ದಿಟ್ಟಿಸುವೆಷ್ಟು । ಏ.....

ನೆರಳಿಗೆಲ್ಲಿ ನೆರಳೆ ? । ಎತ್ತೂ
ಬರಿಯ ಬಿಸಿಲ, ಬಯಲಿಗೆ ಬಯಲಸ । ಏ.....

ಮುಗಿಲ ಹೂವಿನ ಜೇನು | ನೆನಿಸಿ
ಹಗಲ ಕಳೆಯಬೇಕ ಇಲ್ಲಿ | ಏ.....

ಬಯಲು ತೊರಿಯ ನೀರ | ಕಂಡು
ಬಯಕೆ ತೀರಿಸಬೇಕ ಇಲ್ಲಿ | ಏ.....

ಹಿಂದ ತಿರುಗುವರೇನು | ಚದುರಿ
ಬಂದ ಹಾದಿಗೆ ಹೋಗುವರೇನು | ಏ.....

ರೆಂಬ ನಂಬಕೆ ಏನು? | ಇನ್ನು
ಇಂಬುಲಿ ಮುಗಿಲ ಮನಿಯ ಹುಡುಕು | ಏ.....

ಹಾರಿ ಹಾರಿಧಾಂಗ | ಮುಂದ
ದಾರಿಗೆ ದಾರಿಗರಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ | ಏ.....

ಆಸರ ಕಾಲಿಗಿಲ್ಲ | ಹಾರಿ
ಬೇಸರವಿಲ್ಲದೆ ರೆಕ್ಕೀ ಬಡಿಯೆ | ಏ.....

ಆಗುಹೋಗಿಗೆ ಕಾವ | ನಿರಲು
ಕಾಗಿಗೆ ಹೆದರಿ ಕೂಡುವರೇನು | ಏ.....

ಬುದ್ಧೀ ನಿನ್ನ ದೆಷ್ಟು? | ಮುಗಿ-
ಲುದ್ದಕ್ಕು ಕಾಯುವ ಗಾಳಿಯುಂಟು | ಏ..

ಹಾರಯಕೀಯ ಹರಿದು | ಇನ್ನು
ಹಾರ, ಗಿಣಿಯೆ, ನೀನು ಹಿರಿದು | ಏ.....

ಚಾಚಿ ಚಾಚಿ ಮೈಯ | ಮನ-
ದಾಚಿ ನೀಮಿ ಕಂಡಾಂಗಾತು | ಏ.....

ತಂಗಿ, ತಂಗ ಎನುವ | ಬರುವ
ಮುಂಗೈ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ | ಏ..

ನಾಜಲೀಲೆ

ಚೆಲುವನವನ ಮಾತ | ಕೆಳೆಳೆ
ಬಲು ಬಲು ಬ್ಯಾಗ ಅರಗಿಣಿಯಾಗಸ | ಏ..

ಎಣಿಯೆ ನಿನಗ ಗಿಣಿಯೆ | ಆ
ಗೆಣಿಯ ನಿನಗ ದೊರೆತವ್ಯಾಲ | ಏ.....

ಹಸರು ನೆಲದ ಹರಕೀ | ಹೊತ್ತ
ಕುಶಲದ ಕುವರಿ ನೀನು | ಏ.....

ಹುಸಿಯ ರಗಳಿಯಾಕಸ | ಇನ್ನು
ಹೊಸ ಹೊಸ ಬಾಳಿನ ಹಾಡನು ತಾರ |
ಹಾರಸ | ಏ..

ಮೂಡಣ ಕೆಂಪು ಮೂಡಿ-| ದಲ್ಲಿ
ಹೂಡ ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಸಂಸಾರ | ಏ.....

೬. ನಾಯಕ

ನೆರೆಯ ಮಂದಿಯ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು
ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಎರೆಯನನ್ನು
ಗುರುತಿಸುವೆ ಮೂಸಿಟ್ಟು, ಆಲಿಸುವೆ ಕವಿಗೊಟ್ಟು,
'ಕುರೊ ಕುರೋ' ಎಂದೆನಗೆ ಕರೆಯನೇನು?

ಇತ್ತ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುವದು, ಹತ್ತಿರಕೆ 'ಬಾ' ಎಂದು
ಚಿತ್ತವನು ಬಲ್ಲಿದೆಯ ತೆರೆ ಅಮೊಂದು.
ಅತ್ತಲೆಳೆದೊಯ್ಯುವದು, ಮತ್ತೆ ಇದಿರಾಗೆಂದು
ಬಿತ್ತರಿಸ ಹಮ್ಮಿನಾ ಕರೆ ಅದೊಂದು.

ಎಂಜಲದ ಕಣ್ಣರಿಕೆ ನೀರು ಕಡೆಯಿಸಿ; ಎನ್ನ
ಹಿಂಜರಯ ಹಚ್ಚುವದು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ;
ಪಂಜರದನೋಲಾಯ್ತು ಬಯಕೆಗಳ ಬಯಲ ಬಲೆ,
ಸಂಜೆ ಮುಸುಕಿತ್ತು ಅರೇದಿಯಲ್ಲಿ.

ಕೊರಳಪಟ್ಟಿಯು ಇದ್ದು ಕರೆವವನ ನಾ ಕಾಣೆ!
ಪರದೇಶಿಯಾದೆ ನಡುವೂರಿಸಲ್ಲಿ;
ಅರೇದಿಯಲ್ಲೆಯೇ ಮುಂಗಾಳು ಮುಸುಕಿತ್ತೆ
ದೊರೆಯ ಹಜ್ಜೆಯ ಸುಳುವು ತೋರದಿಲ್ಲಿ!

ನಿಟ್ಟಿಸುತ ಕತ್ತಲೆಯ ನಿಟ್ಟಿರುಳಿನಲ್ಲಿಯೂ
ಗಟ್ಟಿಸುತೆ ನಿನ್ನನ್ನೆ ಅತ್ತು ಕರೆನೆ—
(ದಿಟ್ಟಿಸಿದೆ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅರೇದಿಯಲ್ಲಿಯೇ)—
“ನನ್ನ ನಾಯಕ, ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವೆ?”

೨. ಎದೆಯ ಒಕ್ಕಲಿಗ

ಬೆದೆಯರಿತು ಹದಮಾಡು ಹೃದಯದೀ ಹೊಲವನ್ನು !
ಹದ ಬೆದೆಯನರಿತಂಥ ಹೃದಯವಾಸೀ

|| ಪ ||

ಗರುವ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳೆಂಬ ಹುಲ್ಲುಕರಿಕೆಗಳಿಂದ
ಸರುವವೂ ಕೆಟ್ಟಿಹುದು ನಟ್ಟು ಬೆಳೆದು
ಬರುವ ಸುಗ್ಗಿಯ ಬೆಳೆಯು ಭರದಿಂದ ಬರುವಂತೆ
ಗುರುವೆ! ಮಾಡೋ! ಕಲ್ಪತರುವೆ! ಮಾಡೋ.

ಕಾಡಿನಂದದಿ ಕರಲು, ಕಲ್ಲಿನಂದದಿ ಎದೆಯು
ಕಾಡುವದು ಕಾಣದೇ ಹಗಲು ಇರುಳೂ
ಮಾಡಿದ್ದ ಬೇಸಾಯ ಮಣ್ಣು ಗೂಡುವದಯ್ಯೊ
ಮಾಡಬೇಕಿನ್ನೇನು ಕೈಸಾಗದಯ್ಯಾ.

ಕೋರಪಾಲಿನ ಮಾತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆನು ನಿನಗೆ.
ಯಾರೇಕೆ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲಿ ಬೇಕು?
ಪಾರುವಾಡೈ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಸಾಯುವೆನು
ತೋರು ಕರುಣದ ಕಸಬು ಎದೆಯ ಒಕ್ಕಲಿಗಾ.

೮. ನಿರ್ಭಯಾ !

ನಿರ್ಭಯಾ, ನಿನ್ನ ನಾಡಿಸ್ಪಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ
ಆ ಛಂದದಲಿ ನಾನು ನಡೆವುದೆಂದೋ! || ಪ ||

ನೀರ ಮೊನವು ನಾನು— ನೀರಿಗಂಜುವೆನೇನು ?
ನೀರ ಹೊರಗಿರಿಸಿದೆಯೋ, ಯಾವ ದಯೆಯೋ !
ನೂರು ಹೇಳುವದೇಕೆ? ಮರಳಿ ಮನೆಯೆನಗಿರಲಿ
ನೀರನಾದರು ಕಣ್ಣು ಮರೆಗಿರಿಸೋ ಕರುಣೆ!

ಆನೆ ನೀರಾಟಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆವ ತೆರದಲ್ಲ
ನಾನೆ ನೀರಿರುವಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸುತ್ತ ಬರುವೆ
ಏನಮಾಡಲಿ ಈಸಲೀಸು ಬರದೆನಗೆಂದು
ದೀನ ಬಾಲನ ಹಾಗೆ ದಂಡೆಯಲಿ ನಿಲುವೆ.

ಬಿರುಗಾಳಿ ಕಡಲೆನೊಡ ಸರಸವಾಡುವ ಹಾಗೆ
ತೆರೆಯ ಕುದುರೆಯ ಸಾಲ ತರುಬಬೀಕೆನಿಸಿ
ಮೊರೆವ ಸಾಗರಸಿಂಹ ತೆರಳುತ್ತಿರೆ ತಾ ಗವಿಗೆ
ಕೊರಳ ಕೂದಲ ಹಿಡಿಯೆ ಬೇವ ತುಡಿಯುವದು.

ಅಲೆಗಳಲಿ ನಲಿಯುವದು, ತೆರೆಗಳಲಿ ಮೊರೆಯುವದು
ಜಲಕಣದಿ ಕುಣಿಯುವದು ನನ್ನ ಮನವೆನಿಸೋ.
ನೆಲೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲಕೆ ಇಂಬಿಟ್ಟು
ನೆಲಕೆ ಅಂಟಿಸುವದುಂಟೇನು ಅಡಿಗಳನು?

ಉದಧಿ ಗಂಭೀರದಲಿ, ಉಸಿರಮೇಲುಸಿರಿನಲಿ
ಮದುವಣಿಗನನು ಹಸೆಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಿಹುದು.
ಮದುವೆ ಮುದವಲ್ಲವೇ? ಹುಸಿ ಸಾಹಸವೆ? ಹೇಳು
ಇದುವೆ ಬೇವನವಲ್ಲಿ ಬೇವನಾಧಾರಾ ?

೯. ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೇ!

ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೇ
ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬನ್ನಿ

|| ಪ ||

ಹಸುಳಿತನದ ನಸುನಗೆಯಲಿ
ಹುಸಿಗತೆಗಳ ಹೊಸ ಜಗದಲಿ
ಬಣ್ಣಗೊಂಡು ಬಗೆ ಬಗೆಯಲಿ
ಕಣ್ಣು ಚಿವುಟಿ ಕರೆದುಹೋದ
ಕನಸುಗಳೇ ಬನ್ನಿ

ಹೇ! ಮಾತಾಡುವ ಗಿಣಿಗಳಿರಾ
ವೂತಿಹ ಪೆಣ್ಣುಣಿಗಳಿರಾ
ಜ್ಯೋತಿಯುಳ್ಳ ಕಣಿಗಳಿರಾ
ಸಾಸದರಸುಕುವರರೇ
ಲೇಸಗಳಿಸಿದಮರರೇ
ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ ಕನಸುಗಳೇ
ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬನ್ನಿ.

ಹುಡುಗರ ಹುಡುಗಾಟದಲ್ಲಿ
ಬೆಡಗಿನ ಗೆಳೆವಾಟದಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆಸಿದ ಕೈತೋಟದಲ್ಲಿ
ಕೆಲೆದ ತುಂಬಿ ಚಿಟ್ಟಿಯಂಥ
ಕನಸುಗಳೇ ಬನ್ನಿ
ಹೇ! ಏನಾರಿದ ಬೆಳುದಿಂಗಳವೇ
ತೀರದಾಟದಂಗಳವೇ
ಕೋರಿದಂಥ ಮಂಗಳವೇ
ತಿರುಳುಗೊಂಡ ಮನಗಳೇ
ಕುರುಡುಗಳೆದ ದಿನಗಳೇ
ಜಾರಿಹೋದ ಕನಸುಗಳೇ
ಹಾರಿ ತಿರುಗಿ ಬನ್ನಿ.

ಹರೆಯದ ತೆರೆ ತೆರೆಗಳಲ್ಲ
ಅರೆತೆರೆದಿಹ ಮರೆಗಳಲ್ಲ
ಎದೆಯ ಮುದದ ತೊರೆಗಳಲ್ಲ
ಸುಧೆಯ ಕುಡಿದ ಹಕ್ಕಿ ಜಿಂಕೆ
ಕನಸುಗಳೇ ಬನ್ನಿ

ಹೇ! ಬಳ್ಳಿವಳ್ಳಿ ಇಹ ಬಲವೇ
ತಳ್ಳಂಕವ ತೊರೆದೊಲವೇ
ಮಿಳ್ಳನೊಲಿದ ಕಡು ಚಲವೇ
ಹಾರೈಸಿದ ಬೆಡುಗಡೆ
ಎರಾಟದ ನಿಲುಕಡೆ
ಮಿಂಚಿಹೋದ ಕನಸುಗಳೇ
ಹೊಂಚು ದಾಟಿ ಬನ್ನಿ.

೧೦. ಮದ್ಯ

ಅಂದು ಅಲ್ಲಿ ದೇಗುಲದಲಿ
ನಿನ್ನ ತೀರ್ಥವಿದ್ದಿತು
ಬಂದೆನೆಂತೊ ಏನೊ, ಹಾಗೆ
ತೀರ್ಥ ಕಣ್ಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಎದೆಯ ತಳವು ತಣಿವವರೆಗು
ಹಸಿ ಹನಿಯೂ ಕೂಡಿತು
ಹುದುಗಿ ಇದ್ದ ಬೀಜವೊಂದು
ತನ್ನ ನೆ ಹೊರದೂಡಿತು.

ಕೆಂಪು ಮಿಂಚು ಚಿಗಿತು, ಆ ತ್ರಿ-
ಶೂಲದಂತೆ ಮೂಡಿತು
ಕಂಪು ಬೀರೆ, ಗಳಿಗೆ ವಾತ್ರ
ಕತ್ತಲೆಯೂ ಓಡಿತು.

ಸನ್ನ ನಾನು ಮರೆಯುವಂತೆ
ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದೆನು
ತನ್ನ ತಾನು ಅರಿಯುವಂಥ
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆನು.

೧೧. ಚೆನ್ನ

ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನ ಬಳಿ ಏಶಾಲವೃಕ್ಷ ಬೆಳೆದಿದೆ.
ಮುಗಿಲ ತುಂಬ ಉಳಿದಿದೆ
ಗಾಳಿಯಂತೆ ಸುಳಿದಿದೆ.
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ನೋಟ ಮಾತ್ರ ಎರಡು ದಿಕ್ಕಿಗೆಳೆದಿದೆ
ಬೇರೆ ಹಾದಿ ತುಳಿದಿದೆ.

ಕೈಗೆ ಕೈಯು ಹತ್ತಿರಿದ್ದು, ಮೈಗೆ ಮೈಯು ಹತ್ತದು
ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುತ್ತದು
ಎವೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತದು.
ಮನದ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಮನದ ವರೆಗೆ ಬರದೆ ಬತ್ತದು
ಸುಳ್ಳು ಹಾದಿ ಸುತ್ತದು.

ಕುಳಿತ ಹಾಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಬೀಳಲುಗಳು ಬಿಗಿದವೆ.
ಮೈಯ್ಯೆ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿವೆ.
ಚಿತ್ತದೂಟೆ ನೆಗೆದಿವೆ;
ಜೀವದಾಳದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿದಂಥ ಮುತ್ತನೊಗೆದಿವೆ.
ಮೇಲು ಹಾದಿ ಬೆಳಗಿವೆ.

ಯಾವ ಜನುಮದೊಂದು ರಾಗ ಈ ಎರಾಗವಾಗಿದೆ?
ಬಾಳಗೊನೆಯು ಬಾಗಿದೆ
ಕಾಯಿ ಪಾಡು ಮಾಗಿದೆ.
ಜೀವದೊಟ ನೋಟವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ
ಎಲ್ಲೊ ಲೀನವಾಗಿದೆ.

೧೨. ತಾಯಿ—ಕೂಸು

ಹಸುಗೂಸು ಮಲಗಿಹುದು
ಹುಸಿನಗೆಯು ತೊಲಗಿಹುದು.

ಕನಸಿನಾಚೆಗೆಯಿರುವ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ
ತನ್ನನೂ ಮರೆತಿಹುದೋ
ತನ್ನೊಳಗೆ ಬೆರೆತಿಹುದೋ
ಹಸಿವು ಭಯ ಮುದ್ದಾಟವಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲ.

ಉಸಿರ ದಾರದ ತುದಿಗೆ
ಹಾರುಹಕ್ಕಿಯ ಬದಿಗೆ
ಜೀವಸಟೆ ಹೆಡೆಯಾಟವಾಡುತ್ತಿಹುದು
ಮೇಲ್ಮುಗಿಲ ಗಾಳಿಯಲಿ
ತನ್ನೊಂದು ಲೀಲೆಯಲಿ
ತೀರಲದು ತಾನೆ ಇಳೆಗಳೆಯಲಹುದು.

ಕೆಲಸದಲಿ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ
ಕೂಸಿನಲಿ ಮನವೆಲ್ಲ
ತಾಯಿ ಯೋಗಿಸಿ ಮೈಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿಹಳು
ತನ್ನೆದೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲಿ
ಕಂದನನು ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ
ಕಂಠದಲಿ ಜೋಗುವ ನುಡಿಸುತಿಹಳು.

ಇತ್ತ ಮರುಳಾಟದಲೊ
ಜೀವದೊಳತೋಟಿಯಲೊ
ಮುಖರಂಗಮಂಡಲದಿ ಭಾವ ಭಾವ!
ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕುವದು ;
ಎದೆ ಏಕೊ ಬಿಕ್ಕುವದು ;
ತುಟಿಯು ನಗುವದು ; ಅದನು ಕಂಡನಾವ?

೧೩. ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಣು ಬ್ಯಾಡಾ

ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಣು ಬ್ಯಾಡಾ

—ಯಾರಿಗೂ

|| ಪ ||

ಹಾರಗುದರೀ ಬೆನ್ನ ಎರಿ

ಸ್ವಾರರಾಗಿ ಕೂತು ಹಾಂಗಸ

ದೂರ ದೂರಾ ಹೋಗೋಣಂತಸ | ಯಾರಿಗೂ

ಹಣ್ಣು ಹೂವು ತುಂಬಿದಂಧ

ನಿನ್ನ ತೋಟ ಸೇರಿ ಒಂದಸ

ತಿನೋಣಂತಸ ಅದರ ಹೆಸರು | ಯಾರಿಗೂ

ಕುಣಿಯೋಣಂತಸ ಕೂಡಿ ಕೂಡಿ

ಮಣಿಯೋಣಂತಸ ಬೆಗಿದು ಹಾರಿ

ದಣಿಯದನಸ ಆಡೋಣಂತ | ಯಾರಿಗೂ

ಮಲ್ಲಿಗೀ ಮಂಟಪದಾಗ

ಗಲ್ಲ ಗಲ್ಲ ಹಚ್ಚಿ ಕೂತು

ಮೆಲ್ಲ ದನಿಲೆ ಹಾಡೋಣಂತಸ | ಯಾರಿಗೂ

ಹಾಸನಾ ಮರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲ

ನಾವುನೂ ಹೆಡಿಯಾಡಿಸೋಣು

ಹೂವೆ ಹೂವು ಹಸಿರೆ ಹಸಿರು | ಯಾರಿಗೂ

ನಿದ್ದೆಮಾಡಿ, ಮೈಯು ಜಿಟ್ಟು,

ಮುದ್ದು ಮಾಟದ ಕನಸಿನೂರಿಗೆ

ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಸಾಗೋಣಂತಸ | ಯಾರಿಗೂ

೧೪. ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಮುಗಿಲು

ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಮುಗಿಲು
ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಹಗಲು
ಕೆಂಡವ ಕಾರುವದು ;
ಮೈದೊರೆದೆತ್ತಲು
ಪ್ರಾಣವು ಬತ್ತಲು
ನೆತ್ತಿಲಿ ಹಾರುವದು ;
ಆರಿಸಿ ಬಾಯಿ
ಉದಿರಿಸಿ ಕಾಯಿ
ಬಿಸಿಯುಸಿರನ ಗಾಳಿ ;
ಬೇಗೆಯ ಬೀಸಿ
ಆಗಸವೀಸಿ
ಬರುತ್ತಿದೆ ಮೈತಾಳಿ.

ಕಾಲೂರಿತು ಮಳೆ,
ಕತ್ತೆತ್ತಿತ್ತು ಬೆಳೆ,
ಹನಿಯೊಡೆಯಿತು ಮೋಡ ;
ಕಿಲಿ ಕಿಲಿ ಹಕ್ಕಿ
ಕುಲು ಕುಲು ನಕ್ಕಿ !
ದಯೆಗರೆಯಿತು ನೋಡಾ !

೧೫. ವಾರಿಜಾತ

ಸಂಜೆಗೆಂಪು ವೊದಲು ಹಿಂದೆ
ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಅದರ ಮುಂದೆ
ವರ್ಣಕ್ರಮ ಕಾಣಲಮಮ
ಇದನು ಬ್ರಹ್ಮ ಬರೆದನೊ!

ತುಂಬು ಹಳದಿ ಕೆಂಪು ನಸುಕೊ
ಹೂವದು ಮುಂಜಾವ ಮಸುಕೊ
ಎನಿತು ಸಣ್ಣ ಏನು ಬಣ್ಣ
ನನ್ನ ಕಣ್ಣ ಕರೆಸಿತು.

ಹೊಳೆವ ಹುರುಳ ಹಾಡಿನಂತೆ
ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಳೆ ಪಾಡಿನಂತೆ—
ಈ ಸುವಾಸ, ಮಂದಹಾಸ
ದಿನದಾಯಸ ಕಳೆವುದು.

ಮೂಗಿಗಿದರ ಕಂಪು ಬರದು
ಮೈಗೆ ಇದರ ತಂಪು ಅರಿದು
ಸುರರ ಬನದ ಹೂವತನದ
ತಿಳಲು, ಮನದ ಅರಿವಿದು.

ಸತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಪ್ರೇಮರಮಣ
ಅವಳ ವೂಬೆಗಿದೆ ಸುಮಮಣಿ
ಕಾಮಭಾವ ತೊಳೆದು ದೇವ
ಈ ಹೂವ ತರಿಸಿದ.

ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಕುನಿಸಿನವಳು,
ಕೃಷ್ಣ, ರಸಿಕ, ಹುಡುಗೆಯಿವಳು
ಇದನು ಒಂದು ಮೇಲು ಎಂದು
ಭಜಿಸಲೆಂದು ಇರಿಸಿದ.

ನಾದಲೀಲೆ

ಮಣ್ಣು ನೆಲದ ಹೂವೆ ಅಲ್ಲ
ಗರ್ವ ದರ್ವ ಇದಕೆ ಇಲ್ಲ;
ತೊರೆದಾದಿನ ನಂದನವನ
ಭೂ ಬಂಧನ ಪಡೆಯಿತು.

ಗಿಡವು ಬರಲು ಇಳಿಗೆ ಇಳಿದು
ಭುವಿಗೆ ಸರಿ ವಿಕಾರ ತಳಿದು
ಸುಮವು ಮಾತ್ರ ಮಧುರಗಾತ್ರ
ಸ್ತ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರವುಳಿದಿತು.

ಎಲೆಯು ಗಿಡವು ತೀರ ರುಕ್ಕ
ಹೆಸರು ಹಿರಿದು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ
ಹೂವಿನಿಂದ ಹೆಸರು ಬಂದ
ಇದರ ಚಂದ ಹೊಸತಿದು.

ಚಿಕ್ಕೆಯೊಡನೆ ಮೂಡು ಮುಳುಗು
ಆಗದದಕೆ ಹಗಲ ಬೆಳಗು ;
ಜ್ಞಾನಿಯ ಗತಿ ಇರುಳೊಳಗತಿ
ಸಿಜ ಜಾಗೃತಿ ಇರುವದು.

ಬಲು ಮಿದು ಅತಿ ನಯದ ತನುವು
ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಕೆಟ್ಟಿನೆನುವು-
ದಿದು ಸತಿ ಭಯ, ನುಡದಿಯ ನಯ
ಅಂಥ ಹೃದಯವರಳಿತು.

ಪಾರಿಜಾತ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನ
ಎದೆಯ ಹದವು, ಮನದ ಹದನ
ಏನು ಮಾಟ, ಎಂಥ ಆಟ!
ಇದರ ಕೂಟ ತಿಳಿಯದು.

೧೬. ಶ್ರಾವಣ

ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ
ನಲದ ಮುಗಿಲ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ
ಹಸಿರಿನ ಹಸುಗೂಸದೊಂದು
ಆಗ ಈಗ ಹೂರಳುತ್ತಿಹುದು
ಎನೊ ಎಂತೊ ಒರಗುತ್ತಿಹುದು
ಆ ಹಸಿರ ಒಳಗೆ ಹೊರಗೆ
ನೀರ ಬೆಳಕ ತುಣುಕು ವಿಣುಕು,
ಅಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಂದೆಯಾ?

ಕುಣಿವ ಮಣಿವ ಹೆಡೆಯ ಹಾವುಗಳನು ಹಿಡಿದು ತಂದೆಯಾ?

ಎಕೆ ಬಂದೆ? ಎಸು ತಂದೆ?
ಹೇಳೊ ಹೇಳು ಶ್ರಾವಣಾ
ನೀನು ಬಂದ ಕಾರಣಾ.

ಪಡುವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಹರಿವ
ಗಾಳಿ-ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎರಿ
ಪರ್ಜನ್ಯ ಗೀತವನ್ನು
ಹಾಡುತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಬನದ ಮರದ ಮೇಳವೆಲ್ಲ
ಸೋಸಿ ಎಂದು ಎಂದಿತು.

ಬಿದಿರ ಕೊಳಲ ಸುಡಿಸಿತು
ಮಲೆಯ ಹೆಳಲ ಸುಡಿಸಿತು ;

ಬಳ್ಳಿವೂಡ ಬಾಗಿತ್ತು
ಗಿಡಗಳ ತಲೆದೂಗಿಸಿತ್ತು ;

ಮರದ ಹಸಿಯ ಮಣಿಗಳನ್ನು
ಆತ್ತು ಇತ್ತು ತೂರುತಾ
ಹಸಿರು ಮುರಿವ ತೊಂಗಲನ್ನು

ಕೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ತೂಗುತ್ತಾ
 ಬರುವ ಸಿಂಹ ಅಂದ ಜೆಂದ
 ಸೂಸು ಸೊಗಸು ಆನಂದ.
 ಗುಳ್ಳಗಂಜಿ ತೊಡವ ತೊಟ್ಟು
 ಹಾವಸೆಯಾ ಉಡುಪನುಟ್ಟು
 ನಗುವ ತುಟಿಯ ನನೆದ ಎನೆಯ
 ತರಳ ನೀನು ಶ್ರಾವಣಾ,
 ಅಳಲು ನಗಲು ತಡನೆ ಇಲ್ಲ
 ಇದುವು ನಿನಗೆ ಆಟನೆಲ್ಲ
 ಬಾರೊ ದಿವ್ಯ ಚಾರಣಾ
 ತುಂಟ ಹುಡುಗ ಶ್ರಾವಣಾ.
 ನೀನು ನಡೆದು ಒಂದ ಮಾಸ
 ಹೆಣ್ಣೆ ತನರಮನೆಯ ನಾಸ
 ಒರಿಯ ಆಟ, ಬರಿಯ ಹಾಸ
 ಮಧುಮಾಸಕು ಓರಿದದು
 ಮಧುರ ಮಾಸ ಸರಿಯದು.
 ಮೋಡಗವದ ಕಣ್ಣಿನನು
 ಮುದಿಯ ತಂದೆ ಮುಗಿಲರಾಯ
 ನಿನ್ನನ್ನೆ ಬಯಸಿದಾ
 ಕಣ್ಣು ಕೆನ್ನೆ ತೊಯ್ದಿದಾ.
 ಬಿಸಿಲಹಣ್ಣು ತಿಂದು ಹೊತ್ತು
 ಹೆತ್ತ ನಿನ್ನ ಭೂಮಿತಾಯಿ
 ಪಾಪ, ನಿನ್ನ ನೆನಸಿತು
 ಎದೆಯ ಸರಗ ನೆನಸಿತು.
 ಅಂತೆ ಒಂದೆ ಬಾರಣಾ
 ಬಾರೊ ಮಗುವೆ ಶ್ರಾವಣಾ!

೧೭. ಋತುಗಾನ

ಹಗಲಿರುಳಿನ ತೆರೆಮರೆ ತೆರೆದಾಟದ ಸರಿ ತೂಕ,
ದೇವರ ರತ್ನಾಭರಣದ ನಕ್ಷತ್ರದ ಲೋಕ ;
ನಲದಲ, ಮಲೆಯೊಳು, ಮರದಲೆಯಲಿ ಪುಷ್ಪಾಲೋಕ ;
ಸಂಜೆಯ ಮುಂಜಾವದ ಕೆಂಬೆಳಕಿನ ಸಮವಾಕ.

ನಲದಪ್ಪುಗೆಯುಕ್ಕಂದಕೆ ಕಡಲೇರಿಳಿವಾಟ,
ಪಡು ಮೂಡಲ ಕಾರ್ನೀರನು ಎರೆವೆಲರಿಸ ತೀಟ ;
ಬೀಳುವ ಬೀಜವೆ ನೊಳೆತಿರೆ, ತೆನೆ ಹಿಡಿಯುವ ಮಾಟ,
ಇಗೊ ಮರಣವು, ಅಗೊ ಜನನವು, ಜೀವನದುಸಿರಾಟ.

ಒಂದಾಗುತ್ತ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳುತನುರಾಗದ ಮರುಳು,
ಮಂದಸ್ಥಿತ ಮೈಗೂಡಿಸಿ ಕುಂದದ ನಗೆಗಳೊಲು,
ಬೆಲ್ಲದ ಸವಿ ಕುಸಿರಿಡುತ್ತಿರೆ ಒಡೆದಿಹ ತುಟಿಗಳೊಳು
ಚಳಿಗಾಲಕೆ ಚಿಗುರಿಟ್ಟಿತು ದಾಂಪತ್ಯದ ತಿರುಳು.

ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣವೂ ಹೊಸ ಹೊಸದಿದು ಘನಗಗನ ಏತಾನ,
ದಿನ ದಿನ ಗ್ರಹಮಾಲೆಯ ರಿಂಗಣಗುಣಿತದ ತಾನ,
'ತಿರುತಿರುಗಿಯು ಹೊಸತಾಗಿರಿ' ಎನುತಿದೆ ಋತುಗಾನ
ಈ ಹಾಡಿಗೆ ಶ್ರುತಿಹಿಡಿದಿದೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮೌನ.

೧೮. ಚಿಗುರೆ

ಹೊಗರುಗಣ್ಣು, ನಿಗುರಿದ ಕಿಪ
ಹಗುರು ಮೈಯ್ಯ ಚಿಗುರೆಯು
ಎರಡೆ ದಿವಸ ಕೂಡಿ, ಬೇಡಿ
ತಿಗುರಳಿದಿತು ಚಿಗುರೊಲು.

ಚಿಗುರೆ ಬಂತು ಚಿಗುರೆ ಹೋಯ್ತು
ಬೀಸು ಗಾಳಿ ಸುಳಿಯೊಲು ;
ಅಹಾ ಎನಿಸಿ, ಅಯ್ಯೊ ಅನಿಸಿ
' ಇತ್ತೊ ಇಲ್ಲೊ ' ಎನುವೊಲು.

ಮನೆಯೊಳೇನೋ ಬಂದಿತು
ಮನದೊಳೇನೋ ನಿಂದಿತು
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿಯು ಚಿತ್ರವಿದ್ದೊ
ಭಾವ ' ಭ್ರಮೆಯಿದು ' ಎಂದಿತು
ಜೀವವೇಕೋ ನೊಂದಿತು.

೧೯. ಬಾಳಗರುಡಿ

ಬಾಳಗರುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆಳು ಬಂತು ಕಹಳೆ ಹಿಡಿದು
ಎಳಿ ಎಳಿ, ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ, ಆದರ ಕರೆಯನು :
ಬೀಸಾಡಿ ಬಿಡಿರಿ ಅತ್ತ ಹುಲ್ಲುಬದುಕ ಹೊರೆಯನು
ಹರದು ತೊರದು ಎಸೆಯಿರತ್ತ ತೆರೆಯ ನರೆಯ ಜರೆಯನು
ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿ ಜಟ್ಟಿಯಂತೆ ತಿರಿ ತರುಗುವ ತಿರೆಯನು
ಹಾರಿರೋ ಸೇರಿರೋ ಹರಿವ ಸೀರ

ಉರಿವ ಬೆಳಕ

ಹಿರಿಗಾಳಿಯ ನೆರೆಯನು

ಎಸು ದಿನಸ ನೆಮ್ಮಿರುವದು ಬೆಸೆದ ಉಸಿರ ನೆರೆಯನು ;
ಕಲ್ಲಲೆಯಲಿ ನೀರುಲೆಯಲಿ ಮಿಂಚೊಲೆಯಲಿ

ಗಾಳಿ ಗಾಳಿ ಹರಿಯಲಿ

ಗುಡುಗಿನ ಎದೆ ತೊರೆಯಲಿ ;

ಮುಗಿಲಿಗೆ ನಿಚ್ಚಣಿಕೆ ಬೇಕು

ಹಳೆಯ ಹಾಳ ಹೂಳಬೇಕು

ಬಾಲಚಿಕ್ಕೈ ಕೀಳಬೇಕು

ಗಂಗೆಬಸಿರ ಊಳಬೇಕು

ಷಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಸಾಲವೋ, ಬಂತು ಬೇರೆ ಕಾಲವು.

೨೦. ಮನುವಿನ ಮಕ್ಕಳು

ಗಾಳಿಯು ಸುಳಿ ಸುಳಿ ಸೂಸುವದು
ಬಿಮ್ಮನೆ ಬೀಸುವದು.

ಪ್ರಾಣತರಂಗಿಣಿ ತುಳುಕುವಳು
ದಡಗಳ ದುಡುಕುವಳು.

ಹೂಗಂಪಿನ ಹುಡಿ ಮಿಸುಕುವದು
ಗಮ ಗಮ ಮುಸುಕುವದು.

ಬಾಳಿನ ಕೊಳಲುಲಿ ಕೇಳುವ ವರೆಗೂ
ಕೇಳಲು ಕಿವಿಯಿಲ್ಲ.

ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಬಿಸಿಲಾಡಿದರೇನು—
ನಾಲಿಗೆ ಸನಿಯಿಲ್ಲ.

ಜಗವು ಕಲ್ಲಗೂ ಕಡೆಗಾಗಿರುವದು
ಜೀವವು ಕನಿಯಲ್ಲ.

ಪಾರಿವಾಳಗಳ ಮೈಜೋಡು
ಗಿಡಗದ ಮುಖಕೀಡು.

ಅವಿಗೆ ದಿನ ದಿನವೂ ಕುತ್ತು
ಸಿಂಹಕೆ ಸನಿತುತ್ತು.

ಮಲಸಂಬಂಧದ ಭಾಗಾದಿ
ಹದ್ದಿಗೆ ಹಳೆಹಾದಿ.

ತಿಬಿ ದಿಲೀಪ ಜೀಮೂತವಾಹನರು
ಮಣ್ಣನು ಮುಕ್ಕಿದರು

ಸ್ವರ್ಗದೊಳಿದ್ದೂ ಸಂಶಯ ಬಂದಿತು
ಕಣ್ಣಳ ತಿಕ್ಕಿದರು

ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲಿ ನಡೆದಿಹ ಲೀಲೆಯು
ನೋಡುತ ಬಿಕ್ಕಿದರು.

ದುಡಿವರ ಉಸಿರಿಗೆ ದಣಿವಿಲ್ಲ
 ಕೊನೆಗೂ ತಣಿವಿಲ್ಲ.
 ಕೂಸುಗಳಾಟಕೆ ಕಳೆಯಿಲ್ಲ
 ಭೂಮಿಗೆ ಬಿಳಿಯಿಲ್ಲ.
 ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಂಬನಿ ತೊಡೆದಿಲ್ಲ
 ಗಂಡಿಗೆ ಬಿಡುವಿಲ್ಲ.
 ಹಸಿವೆಯ ಕೂಗಿನ ಕಹಳೆಯ ಕೇಳಿ
 ಜೀವವು ನಡುಗುವದು
 ಸಾವರ ಎದೆಗಳ ಭೇರಿಗೆ ಎತ್ತೋ
 ಓಡಲು ತೊಡಗುವದು
 ಮನುವಿನ ಮಕ್ಕಳ ಬೇಟೆಯ ಕಂಡು
 ತನ್ನೊಳಗಡಗುವದು.

ಧರ್ಮಕೆ 'ಧರ್ಮ' ಎನಬೇಡಾ
 ಕರ್ಮವು ಇದು ನೋಡಾ;
 ಹಗರಣದೊಳಗಿನ ಸೋಗುಗಳು
 ಅವುಗಳ ಕೂಗುಗಳು.

ಜೀವದೇವನೇ ಮೈವೆತ್ತು
 ನೀನೇ ತಲೆಯೆತ್ತು.
 ವೇದಾಂತಿಯ ಮುಖಮುದ್ರೆಯ ನೋಡಿ
 ಕನಿಕರ ಹುಟ್ಟುವದು,
 ಹತ್ತವತಾರದ ಹೇಡಿತನಕ್ಕೆ
 ಮನ ಗೊಣಗುಟ್ಟುವದು,
 ಗಾಳಿಗೆ ಗಾಳಿಯು ಬಯಲಿಗೆ ಬಯಲು
 ತಲೆ ರಣಗುಟ್ಟುವದು.

೨೧. ಯಜ್ಞ

ಸಾವು ತನ್ನ ಹಸಿವ ಕಳೆಯೆ
ಆಸೆಯಿಂದ ತೆರೆದ ಬಾಯು
ಕೆಂಡದಂಥ ಕೊಂಡದಲ್ಲಿ
ಕೂಳು ಕಾಡ ಉರುವಲಂತೆ
ಹೊಗೆಯ ಧಗೆಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವದು
ಉರಿಯನಲ್ಲೆ ಅಟ್ಟಿಸುವದು ;
ಕೈಯ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗಿಲ್ಲ
ಎಂಬ ಮಾತು ಸುಳ್ಳುಬಿದ್ದು
ಬಾಯಿಗಿದ್ದು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ
ಹೊಸತು ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಯ್ತು.
ಪ್ರಾಣವೊಂದು ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿ
ಎನುವ ಹಾಗೆ ಬಲಿಯು ಎಂದು
ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಡಿಸುವೆನು
ಎಂಬ ಜಂಭ ಸಾವಿಗಿಹುದೆ ?
ಹರಣವಹುದು ಹೊತ್ತ ಹಂಚು
ಹುರಿದ ಅರಳು ಸಾವುಗೀವು.
ಬೆದರಿಗಂಜಿ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೆ
ಪ್ರಾಣ ವುಕ್ಕ ಹಕ್ಕಿಯಲ್ಲ.
ಪ್ರಾಣದುಸಿರು ಗಾಳಿ ತನ್ನ
ಎಳು ತಾಳ ಹಾಕುತಿರಲು
ಸುತ್ತು ಹತ್ತುನಾಲ್ಕುಲೋಕ
ದಣಿವರಿಯದೆ ಕುಣಿಯುತಿಹವು.

ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದ
ಬೆಳೆಯ ತುತ್ತು ಬೆಳಕಿಗಿಲ್ಲೆ ?

ತೆರೆದ ಕಣ್ಣು ನೋಟದಿಂದ
 ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣಲೇಕೊ?
 ಬಾಯಿ ತೆರೆಯೆ, ಹಣೆಯ ಕಣ್ಣೆ!
 ತಾಯಿ ಕೂಸ ತಿನ್ನುವಂತೆ—
 ಬೆಳಕ ನುಂಗಿ ನೀರ ಕುಡಿದು
 ಬೆಳೆಯ ತಿಂದು ತೇಗು ತೇಗು.
 ನಿನ್ನ ತುತ್ತು ನಿನಗೆ ದಕ್ಕು.
 ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹರಿವ
 ಗಂಗೆ ವಿಸಾಲನ್ನು ಮುರಿಯೆ
 ವಿಸಾಸ ಮೊಸಳೆಗುಂಟೆ ಬಾಯಿ?
 ನನ್ನ ನನ್ನ ನನ್ನದೆಂದು
 ತನ್ನ ತನ್ನ ತಾಸಿನಲ್ಲಿ
 ಕಂಡ ಬಾಯಿ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಗೆ
 ಅನ್ನ ತಿನ್ನ ಲೆಣಿಸಲಾಗಿ
 ಎಂಜಲಾಗಲ್ಲದೇನು?
 ಬೆಳಕಬಾಳ ಬೆಳೆಸಲಿಕ್ಕೆ
 ಬೆಳೆಯ ಬಾಳು ಬೆಳೆದು ಬಂತು.
 ಉಳಿದ ಹಾಳು ಬಾಯಿಗಳಿಗೆ
 ಕಾಳುಕಡಿಯು ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.
 ಅನ್ನವಮೃತವಿದ್ದ ಹಾಗೆ
 ಯಾರ ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲ ಕೂಡ
 ಕರಗಲಿಲ್ಲ, ಅರಗಲಿಲ್ಲ.

ಅನ್ನಗಿನ್ನವೇಕೆ ಬೇಕು?
 ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಕುಡಿದು
 ಪ್ರಾಣದೀಪ ಬೆಳಗದೇನು?

ಕುಡಿವ ಕುಡಿಯು ಮಾತ್ರ ಬೇಕು.
 ಎದೆಯ ಮುಗುಳೆ! ಎಲರನುಣಲು
 ಅರಳು, ಅರಳು, ಉಂಡು ಅರಳು.
 ನಿನ್ನ ಅರಳು ಮೊಗ್ಗೆ ಮೊಗವೆ
 ಜೀವವೆಂಬ ರತ್ನ ದೀಪ;
 ಸಾವು ಕತ್ತಲನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ
 ಬೆಳ್ಳಬೆಳಗು ಬೆಳಗಬಲ್ಲ
 ಬೆಂಕಿ ಕಿಡಿಯು, ಬೆಳಕ ಮಿಡಿಯು.
 ಹೊತ್ತುಮೂಡಿಬರುವ ಹೊತ್ತು
 ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಡಲು ನೀನೆ
 ಒಂದೆ ಒಂದು ಹಾದಿಯಹುದು.
 ಬೆಳಕಿನೊಂದು ಗೊತ್ತು ಹೊತ್ತು
 ಬೆಳಕೆ ಬಲ್ಲದಲ್ಲವೇನು?
 ಕತ್ತಲನ್ನು ಒಂದೆ ತುತ್ತ
 ಮಾಡಬಲ್ಲ ಹೊತ್ತೆ ಹೊತ್ತು.
 ಕತ್ತಲನ್ನು ಕೊಲುವ ಕುತ್ತ.
 ಹೊತ್ತು ಬಂತು! ಬಂತು ಹೊತ್ತು!

೨೨. ಅನ್ನಾವತಾರ

ದೃಶ್ಯ—ಆ ಕಡೆಗೆ ರತ್ನಾಕರ (ಸಮುದ್ರ), ಈ ಕಡೆಗೆ ವಸುಂಧರಾ (ಭೂಮಿ)
ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ನಡುವೆ ನಿತ್ಯಾಣನಾದ ಪ್ರಾಣದೇವನು ಬಿದ್ದು
ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ರತ್ನಾಕರ

ಹೆಸರು ರತ್ನಾಕರ
ಕುಡಿಯುವೆ ಕಣ್ಣೀರಾ
ಅಯ್ಯೋ ನನ ತೀರಾ—ತೀರದು ದುಃಖಾ
ತೀರದು ದುಃಖಾ

ರತ್ನಾಕರ

ಗಿದ್ದೆನು ಸತ್ತಾವ,
ಸತ್ತಾನ ಇದ್ದಾವ,
ಇದ್ದಾಗ ಇದ್ದಾಗ ಅನಿಸಲೆ ಇಲ್ಲಾ
ಅನಿಸಲೆ ಇಲ್ಲಾ

ರತ್ನಾಕರ

ನೀರ ದೇವನು ಬಂದ
ತೀರ ದೇವನು ಬಂದ
ಯಾರು ಬಂದರು ಆಹಾರಾ ತರಲಿಲ್ಲಾ
'ಹಾರಾ ತರಲಿಲ್ಲಾ

ವಸುಂಧರಾ

ಮಗುವು ನಿರಾಧಾರಾ
ಹೆಸರು ವಸುಂಧರಾ
ಇಟ್ಟಾರ ಯಾರು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ
—ಲೆಕ್ಕಾ?
ಉಸುರಿನ ಲೆಕ್ಕಾ?

ವಸುಂಧರಾ

ಹಾಳಾದರೂ ಪ್ರಾಣಿ
ಹೂಳಿದ ಅವನಲಬು
ಬಾಳೇವು ಅಂತಾವ ಮಣ್ಣು
—ತಿನ್ನುತ್ತಾ
ಮಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತಾ

ವಸುಂಧರಾ

ಕಾಡೋ ದೇವನು ಬಂದ
ಬೀಡೋ ದೇವನು ಬಂದ
ನೀಡದೆ ಈ ಹೊಟ್ಟೆ ಇನ್ನೂ
—ತುಂಬಿಲ್ಲಾ
ಇನ್ನೂ ತುಂಬಿಲ್ಲಾ

ರತ್ನಾಕರ

ದುಡುಕು ದೇವನು ಬಂದ
ಮಿಡುಕು ದೇವನು ಬಂದ
ಬಡವರ ಬಡಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಿರಲಿಲ್ಲಾ
ತಣ್ಣಗಿರಲಿಲ್ಲಾ

ರತ್ನಾಕರ

ಕಲ್ಕಿ ದೇವನು ಬಂದ
ಉಳ್ಕಿ ದೇವರ ತಂದ
ಸಲ್ಕಿ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ತೋಡಿದನಲ್ಲಾ
ತೋಡಿದನಲ್ಲಾ

ಪ್ರಾಣದೇವನು ನಿ-
ಪ್ರಾಣನಾಗುತ್ತ ಆಂದ

‘ ಅನ್ನದೇವರು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲೋ
ಇನ್ನೂ ಬರಲಿಲ್ಲಾ ’

ವಸುಂಧರಾ

ಯುದ್ಧದೇವನು ಬಂದಾ
ಬುದ್ಧದೇವನು ಬಂದಾ
ಇದ್ದವರ ಇರುಚಿಂತೆ
—ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲಾ
ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲಾ

ವಸುಂಧರಾ

ಎಲ್ಲಾ ದೇವರು ಬಂದು
ತಲ್ಲಣಗೊಂಡರು
ಇಲ್ಲಿಯವರ ಕಾಟ ಇಲ್ಲುಳಿಯಿ
—ತಲ್ಲಾ
ಇಲ್ಲುಳಿಯಿತಲ್ಲಾ

೨೩. ಭೂಮಿತಾಯಿಯ ಚೊಚ್ಚಿಲ ಮಗ

ಭೂಮಿತಾಯಿಯಾ
ಚೊಚ್ಚಿಲ ಮಗನನು
ಕಣ್ಣೆರೆದೊಮ್ಮೆ
ನೋಡಿಹಿರೇನು ?
* * *
ಮುಗಿಲೆಂಬುವದು
ಕಿಸಿದಿತು ಹಲ್ಲು !
ಬಂದಾ ಬೆಳೆಯು
ಮಿಡಿಚಿಯ ಮೇವು ;
ಬತ್ತಿದ್ಧಾಯಿತು
ಉತ್ತಿಹ ಮಣ್ಣು !
ದಿನವೂ ಸಂಜೆಗೆ
ಬೆವರಿನ ಜಳಕ,
ಉಸಿರಿನ ಕೂಳಿಗೆ
ಕಂಬನಿ ನೀರು !
ಹೊಟ್ಟೆಯು ಹತ್ತಿತು
ಬೆನ್ನಿನ ಬೆನ್ನು !
ಎದೆಯ ಗೂಡಿನೊಳು
ಚಿಂತೆಯ ಗೂಗಿ !
ಮಿದುಳಿನ ಮೂಲೆಗೆ
ಲೊಟ ಲೊಟ ಹಲ್ಲಿ !
ಮೋರೆಯು ಸಾವನು
ಆಣಕಿಸುತ್ತಿಹುದು !
ಕೊರಳಿಗೆ ಹತ್ತಿದೆ
ಸಾಲದ ಶೂಲ !

ಆದರು ಬರದೋ
ಯಮನಿಗೆ ಕರುಣ
ಉಸಿರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ
ಜನನಾ ಮರಣಾ.
* * *
ನರಗಳ ನೂಲಿನ
ಪರೆ ಪರೆ ಚೀಲಾ
ತೆರೆ ತೆರೆಯಾಗಿದೆ
ಜಿರಿಜಿರಿಯಾಗಿದೆ ;
ಆದರೊಳಗೊಂದು
ಎಲುವಿನ ಬಲೆಯು !
ಟುಕು ಟುಕು ಡುಗು ಡುಗು
ಉಲಿಯುವ ನರಳುವ
ಜೀವದ ಜಂತುವು
ಹೊರಳುತ ಉರುಳುತ,
ಜನುಮವೆಂಬುವಾ
ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ
ಬಿದ್ದಿದೆ ಒಳಗೆ
ಹೇಗೋ ಬಂದು !
ನಾವಿನ ಬಿಳಕದು
ಕಾಣುವದೆಂದು ?
ಎಂದೋ ಎಂದೋ
ಎಂದೋ ಎಂದು
ಕನಕರಿಸುವದು
ತಳಮುಳಿಸುವದು !

೨೪. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ

ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿತ್ತು |

ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದವರ ತುಳಿಯುತ್ತಲಿತ್ತೋ ||

ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ||

ಬಾಣಂತಿಯೆಲುಬ ಸಾ-

ಬಾಣದ ಬಿಳುಪಿನಾ

ಕಾಣದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಕಾಲಾಗ ಇತ್ತೋ ;

ಸಣ್ಣ ಕಂದಮ್ಮಗಳ

ಕಣ್ಣೀಸ ಕವಡೀಯ

ತಣ್ಣೆನ್ನ ಬೋಮಾಲೆ ಕೊರಳೊಳಗಿತ್ತೋ ;

ಬಡವರ ಬಡಲಿನ

ಬಡಬಾಸನಲದಲ್ಲಿ

ಸುಡು ಸುಡು ಪಂಜು ಕೈಯೊಳಗಿತ್ತೋ ;

ಕಂಬನಿ ಕುಡಿಯುವ

ಹುಂಬ ಬಾಯಿಲೆ ಮೈ-

ದುಂಬಿದಂತುಧೊ ಉಧೊ ಎನ್ನುತ್ತಲಿತ್ತೋ ;

ಕೂಲಿ ಕುಂಬಳಿಯವರ

ಪಾಲಿನ ಮೈದೊಗಲ

ಧೂಳಿಯ ಭಂಡಾರ ಹಣೆಯೊಳಗಿತ್ತೋ ;

ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಗಣಣ, ಮಾ-

ಹಡಿಯೊಳಗ ತನಸ, ಅಂ-

ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಝಣಣಣ ಸುಡಿಗೊಡುತ್ತಿತ್ತೋ ;

ಹ್ಯಾಂಗಾರೆ ಕುಣಿಕುಣಿದು

ಮಂಗಾಟ ನಡೆದಾಗ

ಅಂಗಾತ ಬಿತ್ತೋ, ಹೆಗಲಲೆ ಎತ್ತೋ ;

೨೫. ಸಿಟ್ಟು—ಸಾಂತಿ

ಹೊಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬೇಡಿತು ಹೆಂಡತಿಯ ಶಿವಗೆ :
' ತಕ್ಕವಳೊಬ್ಬಳನು ಹುಟ್ಟಿಸು ಇವಗೆ '
ಎಂದೆನಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಚ್ಚಿ ಸವಾಧಿ
ಕುಳಿತನು ; ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಹಾದಿ
ಹುಡುಕುತ ಹುಡುಕುತ ಹುಡುಕುತ ಹೊರಟ
ಪ್ರಳಯದ ಬಸಿರೊಳಗದರೊಂದು ಗೊರಟ
ಸಿಕ್ಕಿತು, ನಕ್ಕ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನು ;
' ಇವರು ಕೂಡಿದರನ್ನು ನನ್ನ ಗತಿಯೇನು ?
ದೇವರ ಚಿತ್ತವು ನನಗೇಕೆ ಚಿಂತೆ ?
ಒಗೆತನ ಕೂಡಿತು ಅಂತಿಗೆ ಅಂತೆ '
ಎಂದನು ಬ್ರಹ್ಮನು, ಕೇಳಿದ ಶಿವನು—
' ಹಾಳಾಗಲಿ ' ಎಂದು ಅವನೂ ಮಲಗಿದನು.
ಯಾರಿವಳು ಎಸಬೇಡಿ ಅತ್ತು ಬೇಸತ್ತು,
ಬಲ್ಲಿದರ ತೊತ್ತಿವಳು, ಬಡವರ ಮೃತ್ಯು ;
ಸಿಟ್ಟಪ್ಪ ಸಾಂತಿಯನಪ್ಪಲು ಬಂದ
ಬಲು ಹಿಗ್ಗಿ, ಬಲು ನಕ್ಕು, ಭಲೆ ಭಲೆ ಎಂದ.
ಗತಿಯಾರು ಕೇಳಲು ಈ ಬಡ ಸೃಷ್ಟಿಯನು
ಕಂಡವರು ಮಾಡಿದರು ಅಶ್ರುವೃಷ್ಟಿಯನು.

ಸಾಂತಿ

ಕುಣಿಮಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟವು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ,
ಚಿತೆ ಬಿಂಕಿಯಿಕ್ಕಿತು, ಆದೆ ನಿನ್ನ ಬೆಣ್ಣೆ,
ಗೋರಿಯ ಹೂಗಳು ಆದವು ಕಣ್ಣು,
ಹುಟ್ಟಿದೆ ಜಗದೊಳಗೆ ನೀ ಹೊಸ ಹೆಣ್ಣು.
ಗದ್ದಿಗೆ ಮೇಲೊಂದು ಸಿದ್ಧಿಗೈಯಿರಿಸಿ
ಕಲ್ಯಾಣ ಕಟ್ಟಿದರು ಸಾವನ್ನು ಕರೆಸಿ
ಪ್ರೇತ ಕಳೆಯ ನಿನ್ನ ರಾವುಮುಖ ನೋಡಿ
ಸಾವೆ ಸತ್ತಿತೊ ಏನೊ, ಹತ್ತಿತು ಸಮಾಧಿ.
ಮುಂಡೆಯೊ ಮುತ್ತೈದೆಯೊ ನೀನು ಎಂದು
ನೋಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂಶಯ ಬಂದು
ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಹಾಯುವದಿಲ್ಲಾ
ನೀನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಹಾಯುವಿಯಲ್ಲ!

* * *

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಗೊಂದಲ ಹಾಕುತಲಿಹಳು
ಶಾಂತಿಯ ಮಲತಂಗಿ ಸಾಂತಿಯೆಂಬುವಳು.

೨೬. ಮೊದಲಗಿತ್ತಿ

ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುವಿಯೇ ತಾಯಿ |
ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹೆ || ಪ ||

ಹಿಂಡಾಗಿ ವುಂಡರು ಅಂಡಲೆಯಲು ನಿನ್ನ
ನೆತ್ತರು ಒರೆಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿರುವೆ
ಪಾತಾಳ ಕಂಡರು ಕೆಲ ತಾಯಿಗ್ಗಂಡರು
ಅವರನ್ನೂ ಮಡಿಲಾಗ ಮಡಗಿಸಿಹೆ
ಹದಿನಾರು ರಾಜರು ತಲೆಕೆಳಗಾದರು
ಆದರು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತಿರುವೆ
ನಿನ್ನ ತೇಜದ ಮುಂದೆ ರಾಜತೇಜವು ಕೂಸು
ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯು ನೀನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹೆ.

ಒಕ್ಕುಡಿತೆ ಅರೆಮುಕ್ಕು ಎನುತೆನುತೆ ಹಲಕೆಲವು
ಪಾನಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಕ್ಕುಳಿಸುವೆ
ಕೊಡಲಿ ರಾಮನು ಎರೆದ ಕೆನ್ನೀರ ಜಳಕಕ್ಕೆ
ಕೂದಲು ನನೆಯಲಿಲ್ಲೆನ್ನ ತಿಹೆ
ಅವತಾರಕ್ಕೊಂದೊಂದು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು
ಎಣ್ಣೆ ಮಜ್ಜನ ಬೇರೆ ಬೇಕೆನುವೆ
ನೆತ್ತರ ಮಿಯಿಸುವ ಕೆಂಚರ ಕೈಯಿಳಿಸಿ
ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯೆ ನೀನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹೆ.

ಹಾಲಿನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕುಬ್ಬುಸವನು ತೊಡಿಸಿ
ಹೂ ಮುಡಿಸಿಕೊಂಡೆಂದು ನೀ ನಲಿವೆ?
ಬಸಿರು ತುಂಬಲು ಹಸಿರುಡಿಗೆಯನುಟ್ಟೆಂದು
ವನವಾಸ ನವಮಾಸ ತೀರಿಸುವೆ?

ಮುನ್ನಿಲ್ಲ ಇನ್ನಾರೆ ಮಕ್ಕಳದಿನವೆಂದು
ಮೂಡೀತು ಹೇಳವ್ವ ಬಿನ್ನವಿಸುವೆ.
ಎಂದು ಮಂಗಲ ನಿನ್ನ ದೇವಗರ್ಭಕೆ?—ಇನ್ನೂ
ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿಹೆ!

—

೨೨. ಇದೊ ಪಂಜರ

ಇದೊ ಪಂಜರ, ಅದೊ ಮುಗಿಲು!
ಒಂದು ಕಿರಿದು, ಒಂದಗಲು!
ಅಲ್ಲಿ ಇರುಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗು,
ಕತ್ತಲಿಲ್ಲಿ ಒಳಗು ಹೊರಗು,
ನೋಣ ನೊರಜಿಗು ನೊಳ್ಳೆಗಳಿಗು
ಹಾರಲಿಂಬು ಎಲ್ಲ ಬಳಿಗು

ಅಲ್ಲಿ; ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ಗೋಡೆ
ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಎತ್ತ ನೋಡೆ.
ಬರುವವರೆಗೆ ಒಳಗಡೆಗೆ
ಬೆಲೆಯು ಬರದು ಬಿಡುಗಡೆಗೆ;

ಸಂಕಟಗಳದದು ಮಾಲೆ;
ಹರಿಯ ಕಲಿಸಲಿದು ಶಾಲೆ.
ಆ ತಿಳಿವಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಗಲು
ಮುಗಿಲಿಗು ಪಂಜರ ಮಿಗಿಲೋ
ಮುಗಿಲಿಗು ಪಂಜರ ಮಿಗಿಲು.

೨೮. ನಿದ್ಧೆ

ಕಾಣುವ ಕಣ್ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ
ಕನಸಿನ ಕಣ್ಕುಸುರಿಲ್ಲ—
ಇಲ್ಲಿ ಇನಿಸು ದಣಿವಿಲ್ಲ
ಮಣಿಹವಿಲ್ಲ ತಣಿವೆಲ್ಲ.

ಈ ಎಚ್ಚರದೀ ಹೆಚ್ಚಳ
ಈ ನೇರಿತು ಈ ಸಿಚ್ಚಳ
ಮೂಡಲಿಲ್ಲಿ ಅರಸು ನಾನು,
ಸಿಂತ ನೆಲೆಯೆ ಲೋಕ ತಾನು.

ಹೆಡೆ ಬಿಳಕಲಿ ಹಾದಿ ಕಂಡು
ಕೇಳಿಕೆ ಕಣ್ಣರಿಕೆಯಂದು.
ಹುಡುಕುವುದೇನಿನ್ನೆಲ್ಲಿ?
ಇದೆ ಅದು ಅಂಗೈನೆಲ್ಲಿ.

ಹಳೆಯೆಚ್ಚರ ಅರಹುಚ್ಚು;
ಹಸುಬುದ್ಧಿಗು ತುಸು ಹೆಚ್ಚು.
ಆ ಎಚ್ಚರ ಈ ನಿದ್ಧೆ!
ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದಂತಿದ್ದೆ.

೨೯. ಅದುವರೆಗೂ

ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ತಿದಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊತ್ತುತಿರುವ ಎದೆಯಲ್ಲಿ
ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕುದಿಯಲ್ಲಿ
ಜೀವ ಬೀಯುತಿರುವನು.

ತೊಗಲ ಮೈಯ್ಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ
ಒಳ ಉಸಿರಿನ ಒರೆಯಲ್ಲಿ
ನಿದ್ದೆನೀರ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ
ದೇವ ಕಾಯುತಿರುವನು.

ತೆರೆಮರೆಗಳಸತ್ತರಿಸಿ
ತೊಡಕುಗಳನು ಕತ್ತರಿಸಿ
ಅವನ ಬಿಳಕ ಬಿತ್ತರಿಸಿ
ಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಬರುವದು.

ಆ ಶಕ್ತಿ ಅಲಗಿನಂತೆ-
ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಗಲಗಿನಂತೆ.
ಅದುವರೆಗೂ ಮಲಗಿದಂತೆ
ನಾವು ತಾಳಿಯಿರುವದು.

೩೦. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ

ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೋಂ |
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ || ಪ ||

೨೩: ಬಾ, ಹಾಕು ರಿಂಗಣಾ ಗಗನದಂಗಣದಾಸಗ |

ನನ್ನ ಕಾಲಾಗ ||

ಒಳಗೊಳಗ ಕುದಿವ ಭೂಕಂಪ,

ಹೊರಗ ಹಸಿತಂಪ

ಮೇಲೆ ನರುಗಂಪೋ | ಮೇಲೆ ನರುಗಂಪು

ಬಂತೆಲ್ಲ ನೆಲದ ಬಸಿರಿಂದ | ಮನೆಯು ನೆಲದಿಂದ | ಅನ್ನ ಮಣ್ಣಿಂದ |

ಮೈಯು—

ಅದರಿಂದೋಂ—ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ |

ಬಾಹಾಕು ರಿಂಗಣಾ ಗಗನದಂಗಣದಾಸಗ |

ನನ್ನ ಕಾಲಾಗ ||

ನಾ ತೊಟ್ಟ ದೇಹಗಳ ಲೆಕ್ಕ, ಇಡುವರಸ ಸೊಕ್ಕ |

ಯಮಾ ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ||

ಚೌಯ್ಯೊಂಶಿ ಲಕ್ಷ ದಾಸಿಡಿಲು

ಹಿಡಿಯಲೀ ಒಡಲು

ಮುಗಿಲಿನ್ನಾಂಗ ಸುಡಲೋ | ಮುಗಿಲಿನ್ನಾಂಗ

ಸುಡಲು |

ನಿನ್ನುಸಿರು ಕಟ್ಟಿದೀ ಬಂಧ | ಐದರ ಸಂದ | ಕಡಲು ಎಳೊಂದ | ಕುಣಿತ—

ಸ್ವಚ್ಛಂದೋಂ—ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ |

ನಾ ತೊಟ್ಟ ದೇಹಗಳ ಲೆಕ್ಕ, ಇಡುವರಸ ಸೊಕ್ಕ |

ಯಮಾ ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ||

ಸಿಗಲೊಲ್ಲಿ ಬೇಕು ನೀ ನನಗ ಜೀವ ಜೀವಾಸಳಾಸ |

ರಾಜಘನನೀಳಾ ||

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಬೆಳಕು ಇರಲಾಕ ಅಳುತಿ ನೀ ಹಾಡಿಸಿ |

ಒಡಲ ಮರಿಮಾಡಿ ||

ನೀ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿ, ನಾ ಭಕ್ತಿ

ತೆರೆಯಿತು ಶುಕ್ತಿ

ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ ಮುಕ್ತೀ | ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ |

ನಿನ ನಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾರಾಗ ಒಂದ | ಒಂದ ನೂರೊಂದ | ಇದರ ಸವಿ ಮುಂದ

ತೋರುವರವಿದೊಂದ—ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ |

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲು ಬೆಳಕು ಇರಲಾಕ ಅಳುತಿ ನೀ ಹಾಡಿ |

ಒಡಲ ಮರಿಮಾಡಿ ||

ಒಳ ಹೊರಗು ಬೆಳಕು ನಾನಿರಲು ಯಾಕ ನಿನ ಹಣತಿ |

ಬಾರ ನನ ಗೆಣತಿ ||

ತೆರಿ ತೆರೀ ನಿನ್ನ ಎದಿಕದಾ

ಬಂದಿತ ಹದಾ

ಕೇಳ ಈ ಪದಾ | ಕೇಳ ಈ ಪದಾ |

ಗುರುದತ್ತ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ | ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ | ಸಚ್ಚಿದಾ

ನಂದೊಂದ ||

—ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ

ಒಳ ಹೊರಗು ಬೆಳಕು ನಾನಿರಲು ಯಾಕ ನಿನ ಹಣತಿ |

ಬಾರ ನನ ಗೆಣತಿ ||

೩೧. ನೀರೆ

ಮುಗಿಲ ಮೇಲ್ಪದಿಯಿಂದ,
ಬೆಟ್ಟಗಳ ತುದಿಯಿಂದ,
ನೆಲದ ಒಳ ಎದೆಯಿಂದ,

ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ, ತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ ನೀರು!
ಜೀವದಲ್ಲೆಹ ಪಾಪ,
ಜೀವಿಗಳ ಸಂಕೋಪ,
ಜೀವನದ ಸಂತಾಪ,

ಕುಚ್ಚುತ್ತಿದೆ, ಕುದಿಸುತ್ತಿದೆ, ಎಲೆ ನೀರೆ! ಹೀರು.

ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ,
ನಿನ್ನ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದ,
ನಿನ್ನ ಘರ್ಷಣದಿಂದ,

ಕಳೆ ಬಂತು, ಬೆಳೆ ಬಂತು, ಬರಿ ಬೀಳು ಹೊಲಕೆ.

ನಿನ್ನ ಹಸಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ,
ಜಗದ ಹಸಿರಲ್ಲೆಲ್ಲಿ,
ಹುಲ್ಲು ಹೂ ಕಲ್ಲಲ್ಲಿ,

ಅರಳುತ್ತಿದೆ, ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ, ಉರುಳುತ್ತಿದೆ ನೆಲಕೆ.

ನೀನೊಂದೆ ಇಲ್ಲೆನ್ನು,
ಜಗದ ಮೈ ಹಣ್ ಹಣ್ಣು,
ಅದರ ಎದೆ ಹುಣ್ ಹುಣ್ಣು,

ಅದು ಕೊರಗಿ ಸೊರಗುವದು, ನೀನದರ ದೇವ!

ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯ ಕಣ್ಣು,
ಸುರಿಸೆ ಕಂಬನಿಯನ್ನು,
ಕುಡಿದು ಅಂತಹದನ್ನು,

ಬೆಳಗುವದು, ತೊಳಗುವದು, ಈ ಜಗದ ಜೀವ!

೩೨. ಅನಂತ ಪ್ರಣಯ

ಉತ್ತರಧ್ರುವದಿಂ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವಕೂ
ಚುಂಬಕ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ.
ಸೂರ್ಯನ ಬಿಂಬಕೆ ಚಂದ್ರನ ಬಿಂಬವು
ರಂಬಿಸಿ ನಗೆಯಲಿ ಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭೂರಂಗಕೆ ಅಭಿಸಾರಕೆ ಕರೆಯುತ್ತ
ತಿಂಗಳು ತಿಂಗಳು ನವೆಯುತ್ತಿದೆ
ತುಂಬುತ್ತ ತುಳುಕುತ್ತ ತೀರುತ್ತ ತನ್ನೊಳು
ತಾನೇ ಸವಿಯನು ಸವಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಭೂವನ ಕುಸುಮಿಸಿ ಪುಲಕಿಸಿ ಮರಳಿಸಿ
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಸಲ ಹೊಸಯಿಸಿತು.
ಮಿತ್ರನ ಮೈತ್ರಿಯ ಒಸಗೆ ಮಸಗದಿದೆ
ಮರುಕದ ಧಾರೆಯ ಮಸೆಯಿಸಿತು.

ಅಕ್ಷಿ ನಿಮಿಲನ ಮಾಡದೆ ನಕ್ಕ -
ತ್ರದ ಗಣ ಗಗನದಿ ಹಾರದಿದೆ.
ಬಿದಿಗೆಯ ಬಿಂಬಾಧರದಲಿ ಇಂದಿಗು
ಮಿಲನದ ಚಿನ್ನವು ತೋರದಿದೆ.

೩೩. ಮರೆಯುವೆಯೋ, ಅರಿಯುವೆಯೋ!

ಎಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವೆಯೋ |

ಇಲ್ಲ ಅರಿಯುವೆಯೋ | ನಮ್ಮನ್ನೆ

|| ಪ ||

ಮನದನ್ನ, ಬಲು ಚೆನ್ನ, ಮಿದುಚೆನ್ನ, ಸವಿಜೊನ್ನ,

ಬೆರೆಯುವಿಯೋ ನಮ್ಮನ್ನಾ || ಅ. ಪ ||

ಹೃದಯ ಪಂಜರದಲ್ಲೆ ಗಿಳಿಯಾದೆನೆಂದೆವು

ಮಧುರ ಪೋಹನ ತೇಜಾ | ರಾಜಾ |

ಸವರತ್ನ ಸಾರದ

ಭವದ ಕಾಂತಾರದಿ

ತೊರೆಯುವಿಯೋ ನಮ್ಮನ್ನಾ

ಪೊದಲ ಸೋಂಕಿಗೆ ಇನ್ನೂ ನೆನವು ನವಿರಾಗುತ್ತಿದೆ,

ಮದನ ಸುಂದರರೂಪಾ | ಭೂಪಾ |

ಯುಗ ಆಗಿಹೋದವು,

ನಗೆಗೂಡಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ

ಕರೆಯುವಿಯೋ ನಮ್ಮನ್ನಾ

ಇರುಳು ಮುಸುಕಲು, ಬಂದು, ನೆರಳು ನೆರೆದಿಹೆವಿಲ್ಲಿ.

ಕರುಣೆ ಬಾರೈ ಮಾರಾ | ನೀರಾ |

ಚೆಲುವ ಗೊಂಬೆಗಳಲ್ಲೆ

ಒಲುಮೆಯುಸಿರನು ತುಂಬಿ

ಪೊರೆಯುವಿಯೋ ನಮ್ಮನ್ನಾ

೩೪. ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ !

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

|| ಪ ||

ಹಾಳು ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಗೋಳಡುವೊಲು

ಉಸಿರಿಡುತ್ತಿದೆ ಜೀವಾ,

ಕಲ್ಲುಗೋಡೆಯು ಕೂಡ ಸೊಲ್ಲುಗೊಡುತ್ತಲಿದೆ

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

ಬೆಳಕು ಬೀಡುತ್ತಲಿದೆ ಗಾಳಿ ಕಾಣದೆ ಬಾಡಿ

ಬಳ್ಳಿಯಾಗಿಹ ಜೀವಾ,

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಾದೆದೆ ಮೊಗೆ ಯಾಗಿಯೆ ಇದೆ,

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

ಮುಗಿಲ ಚಿಕ್ಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಮೊಗ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿವೆ

ನೀರ ನೆರಳೊಲು ಜೀವಾ,

ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿವೆ—ಎನುತ 'ಅಮವಾಸೆ ಹರುಹಿದೆ'

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

ಕಾಣದ ವಸ್ತುವ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬಾಸೆ

ಮಿತಿಯ ಮಾರಿದೆ ಜೀವಾ,

ನಲ್ಲ, ನೀರಡಿಸಿದೆ, ಕಾವೇರಿ ಆರಿದೆ

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

ತನ್ನ ಒಡವೆಯೆ ತನಗೆ ಎರವಾಗಿ ಹೊರತಾಗೆ,

ನಿರ್ಜೀವನೀ ಜೀವಾ,

ಇಲ್ಲಿ ರಂಭಿಯರೆಲ್ಲಾ ನಂಬಿ ಕುಳಿತಿಹರಲೊಲ್ಲೇ,

ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ

೩೫. ಅವರ್ಣನೀಯ ಅವಾಚೀನ ಸೌಂದರ್ಯ

ಕುರುಡಿರಲಿ ಮೆಳ್ಳಿರಲಿ ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕವರೆ
ನಯನಗಳನೇನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ಮಣ್ಣು?
ಏನು ತಲೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ತಿಗಳಿ ಮೇಯುವ ಹೊಲವ?
ಕಲಪನ್ನು ಕಾಣವೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು?

ತುಟಿಗಳನು ಬಣ್ಣಿಸಲೆ? ತುಂಬೆಲ್ಲ ತಂಬುಲವು.
ಹಲ್ಲುಗಳ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ? ನಿನ್ನವಹುದೋ?
ಸಾರಣಿಯ ಕಾರಣಿಯ ಗಲ್ಲಗಳ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ?
ಆ ಬಣ್ಣನೆಯು ಏನು ನಿನ್ನದಹುದೋ?

ಬಣ್ಣದಾ ಬೀಸಣಿಕೆ ಕೈಬೀಸಿ ನಡೆದಾಗ
ಕೈವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ನಾನು?
ಮೊಚ್ಚಿ ಮುಚ್ಚಿ ರಶಾಗಿ ಅಡಿಯಡಿಯ ಬಣ್ಣನೆಯು
-ರವಿಯಿರಲಿ ಕವಿಯಿರಲಿ-ಸಾಧ್ಯವೇನು?

ಅಂಗಾಂಗ ವ್ಯಂಗವಿರಬಹುದು ಇರದಿರಬಹುದು ;
ವ್ಯಂಗ್ಯಕಾವ್ಯದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾಟ.
ನಿನ್ನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನೆ ಬಣ್ಣಿಸಿಕೊಂಡೆ,
ಬೇರೆ ಬಣ್ಣನೆ ಬರಿಯ ಬಣ್ಣದಾಟ.

೩೬. ನಾನೊಂದು ನೆನೆದರೆ

ನಾನೊಂದ ನೆನೆದರ ನೀನೊಂದ ನೆನೆಯುತಿ
ನನ್ನ ನಗಿಗ್ಯಾಕ ಮುನಿಯುತಿ
ಎಂದೆನಗ
ಬಿದ್ದಿತು ನೋಡು ಇತಿಮಿತಿ.

ಅರಸ ತೂಕದ ಹೆಣ್ಣು ಸರಸವ್ಯಾತಕಿನ್ನ
ವಿರಸವಾದೀತ ನನ ಮನಸು
ಮಬ್ಬಿಳಿದು
ಹರಿದು ಹೋಯಿತಾತ ಸವಿಗನಸು.

ಹಾಸಿಗಿ ಮಗ ಮಗ, ಮಂಚಕ ರ್ಪುಗ ರ್ಪುಗ
ನನ್ನ ಎದಿ ಮಾತ್ರ ಧಗ ಧಗ
ಉರಿದೀತು
ಹೊತ್ತಿತ ಬೆಂಕಿ ಹೊರ ಜಗಾ.

ಸವಿಸತ್ತ ತಂಬೂಲ ಸೊಪ್ಪಾತು ದವಡ್ಯಾಗ
ಅದರ ಸವಿರಸ ಕಹಿವಿಷ
ಆಗಿತ್ತ
ನುಂಗಲುಗಳಲು ಎದೆಯಿಲ್ಲ.

ಎಸ್ತಕನ್ನಡಿ ಹರಳು ಬೆಸ್ತಕೂಡೀತೇನ ?
ಹಸ್ತ ಕರಳೀನ ಕುಡಿ ಚಿವುಟೆ
ಕಡಿಗೊಮ್ಮೆ
ಸೊಸ್ತಿ ಎಂದೆರರು ಫಲವೇನ ?

೩೩. ಮುಗ್ಧೆ

ನೀ ಮುಳ್ಳು ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು
ಬಿಟ್ಟು ಏನು ಮಣ್ಣು
ಇರತಿ ನಲ್ಲನ್ನ
ಸೂರ್ಯನ ಕೂಡ ಹೊತ್ತೇರಿ-
ಧಾಂಗ ನಿನ ಮಾರಿ
ನೀ ಸುರೇಪಾಸಧಾಂಗ ತಿರುವತೀದಿ.

ನಿನ ಮುಸುಕ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗ
ಹೊರಳಿ ಬೆಳ್ಳಿಗಳ
ಬಿಡತ ತಣ್ಣುಸಿರು.
ತಂಗಾಳಿಗುರುಳುವಿಬ್ಬನಿ
ನಿನ್ನ ಕಂಬನಿ
ನೀ ಸುರೇಪಾಸಧಾಂಗ ಸುರಿಸತೀದಿ.

ನೀ ನೀರು ಬೇಡುವಾ ಬಳ್ಳಿ
ನೀರನಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ
ಬದುಕು ಎಂತೇನಃ
ಹಿತ್ತಲಗಿಡವು ಮದ್ದಲ್ಲ
ನಿನ್ನ ಸದ್ದಿಲ್ಲ
ನೀ ಸುರೇಪಾಸಧಾಂಗ ಸೊರಗತೀದಿ.

೩೮. ಪೋರಿ ಪೋರ

ಪೋರೇ ನೀನು, ನಾನು ಪೋರಾ
ಮಾರಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮರುಳರಾಗಿ
ನೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಡಿದ್ದೇವೆ

ಬೇರೆ ಇಲ್ಲಾ | ಇದ್ದರೆ—
ಶಿವನೆ ಬಲ್ಲಾ.

ಯಾಕ? ಏನು? ಎಲ್ಲಿಗಂತ
ನಾಕು ಮಾತು ಕೂಡಾ ನಾವು
ಬಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆಗ

ಕೇಳಲಿಲ್ಲಾ | ಉತ್ತರಾ
ಹೇಳಲಿಲ್ಲಾ.

ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಹಾಸಳಂತ
ಬಣ್ಣ ಕಡೆಬಾಳದಂತ
ಬಾಳುವೇ ಸುಳ್ಳಾಟಂತ

ಹೆದರಲಿಲ್ಲಾ | ಯಾರೂ
ಹೆದರಿಸಲಿಲ್ಲಾ.

ಆಡಿದ್ದೊಂದೆ ನೋಡಿದ್ದೊಂದೆ
ಹೂಡಿದ್ದೊಂದೆ ಕೂಡಿದ್ದೊಂದೆ
ಬೇರೆ ಮಾತು ನನಗ ನಿನಗ

ಗೊತ್ತೆ ಇಲ್ಲಾ | ಗುಟ್ಟು
ಶಿವನೆ ಬಲ್ಲಾ.

೩೯. —ಗೆ

ಆಕೃತಿಯ ನಡಗಿಸಿಹ ಆಕಾರವೇ ! ಏಕೆ ಮಿಸುಗುಡದ-

ಲಿಂತು ನಿಂತೆ

ಪ್ರಾಕೃತಗೆ ತಿಳಿಯದೀಮಾತು ! ನಾಗರ ರಮಣಿ ಕಣ್ಣನ್ನೆ

ಗೈಯುವಂತೆ.

ದೂಡುವಿಯೋ ? ಹೊರಟಿಹೆನೊ ಗುಡಿಯಿದ್ದಯೆಡೆಗೆಂದು

ಮೆಟ್ಟಲುಗಳನ್ನೆ ಏರಿ ?

ಮೂಡಿತ್ತು ಮನದಲ್ಲಿ ಕಾಮಕಲುಷಿತಪ್ರೇಮ

ಹೀಗೇಕೊ ತಿಳಿಯೆ, ನಾರೀ ?

ಒಲೆಯದೇ ನಲ್ಲೆ ! ನೀನಿಂತು ಒಲೆದಾಡುವಿಯೊ,

ಅನ್ನುವಿಯೊ 'ಒಲ್ಲೆ, ಒಲ್ಲೆ'.

ಬಲದಿಂದ ಬಾಯ್ಬಿಡಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಸಲ್ಲದಿದು—ಬಲ್ಲೆನೇ

ಬಲ್ಲೆ ಬಲ್ಲೆ.

ಮುದ್ದುಂಡ ದುಂಡುವೊಗ— ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಿನ ಹೊಂಡ

ಮುದ್ದನ್ನು ಬೀರ್ವದಲ್ಲೇ !.

ಮುದ್ದಿನಿ ಮುಂದುವರಿದಿದು ಮುದ್ದಿಡ ಬಂದೆ ಮುದ್ದೆನ್ನ-

ದೇಕೆಯೊಲ್ಲೆ ?

ಕಾಮುಕನು ನಾನೆಂದು—ಪ್ರೇಮದೇವತೆ ನೀನು—

ಬೆಂಬದಿಗೆ ನಿಂತೆ—ಬಾಗಿ

ರಾಮಣೀಯಕರೂಪ ಮುಂಬದಿಗೆ ಬಂದಿರಲು

ಉಳಿಯುವೆನೆ ಕಾಮಿಯಾಗಿ ?

೪೦. ನೀ ಹೀಂಗ ನೋಡಬ್ಯಾಡ ನನ್ನ

ನೀ ಹೀಂಗ ನೋಡಬ್ಯಾಡ ನನ್ನ ।

ನೀ ಹೀಂಗ ನೋಡಿದರ ನನ್ನ ತಿರುಗಿ ನಾ ಹ್ಯಾಂಗ ನೋಡಲೇ ನಿನ್ನ ॥ ಪ॥

ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಾಗ, ಲೆಕ್ಕವಿರದಷ್ಟು ದುಃಖದ ಬಂಡಿ
ನಾ ಬಲ್ಲೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಆಜೆಯಾ ದಂಡಿ
ಮಲಗಿರುವ ಕೂಸು ಮಲಗಿರಲಿ ಅಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿನದು ದೇವರ ಚಿತ್ತ
ನಾ ತಡೀಲಾರೆ ಅದು, ಯಾಕ ನೋಡತೀ ಮತ್ತ ಮತ್ತ ನೀ ಇತ್ತ ?

ತಂಬುಲ ಹಾಕದ ತುಂಬ ಕೆಂಪು ಗಿಣಿಗಡಕ ಹಣ್ಣಿನ ಹಾಂಗ
ಇದ್ದಂಥ ತುಟಿಯ ಬಣ್ಣಿತ್ತ ಹಾರಿತು ? ಯಾವ ಗಾಳಿಗೆ, ಹೀಂಗ
ಈ ಗದ್ದು, ಗಲ್ಲ, ಹಣಿ, ಕಣ್ಣು, ಕಂಡು ಮಾರೀಗೆ ಮಾರಿಯ ರೀತಿ
ಸಾವನ ತನ್ನ ಕೈ ಸವರಿತಲ್ಲಿ, ಬಂತೆನಗ ಇಲ್ಲದ ಭೀತಿ.

ಧಾರೀಲೆ ನೆನೆದ ಕೈ ಹಿಡಿದೆ ನೀನು, ತಣ್ಣೆಗ ಅಂತನ ತಿಳಿದು
ಬಿಡನೊಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ನೂ, ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡ ಇದಂತ ಹೊಳೆದು
ಮುಗಿಲನ ಕಪ್ಪರಿಸಿ ನೆಲಕ ಬಿದ್ದರ ನೆಲಕ ನೆಲಿ ಎಲ್ಲಿನ್ನೆ
ಆ ಗಾದಿಮಾತು ನಂಬಿ, ನಾನು ದೇವರಂತ ತಿಳಿದಿಯೇನ ನೀ ನನ್ನ.

ಇಬ್ಬನ್ನಿ ತೊಳೆದರೂ ಹಾಲು ಮೆತ್ತಿದಾ ಕವಳಿಕಂಟಿಯಾ ಹಣ್ಣು
ಹೊಳೆ ಹೊಳೆವ ಹಾಂಗ ಕಣ್ಣಿರುವ, ಹೆಣ್ಣು, ಹೇಳು ನಿನ್ನವೇನ ಈ ಕಣ್ಣು ?
ದಿಗಿಲಾಗಿ ಅನ್ನ ತದ ಜೀವ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಒಮ್ಮಿಗಿಲ
ಹುಣ್ಣಿವೀ ಚಂದಿರನ ಹೆಣಾ ಬಂತೊ ಮುಗಿಲಾಗ ತೇಲತ ಹಗಲ !

ನಿನ ಕಣ್ಣಿನ್ಯಾಗ ಕಾಲೂರಿ ಮಳೆಯು, ನಡ ನಡಕ ಹುಚ್ಚನಗಿ ಯಾಕ
ಹನಿ ಒಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಂಥ ವೋಡ ತಡಧಾಂಗ ಗಾಳಿಯ ನೆವಕ
ಆತ್ತಾರೆ ಅತ್ತುಬಿಡು, ಹೊನಲು ಬರಲಿ, ನಕ್ಕಾಕ ಮರಸತೀ ದುಕ್ಕು ?
ಎವೆಬಿಡಿಸಿ ಕೆಡವು, ಬಿರಿಗಣ್ಣು ಬ್ಯಾಡ, ತುಟಿಕಚ್ಚಿ ಹಿಡಿಯದಿರು ಬಿಕ್ಕು.

೪೧. ನಾನು ಬಡವಿ

ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡವ
ಒಲವೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕು
ಬಳಸಿಕೊಂಡೆವದನೆ ನಾವು
ಆದಕು ಇದಕು ಎದಕು.

ಹತ್ತಿರರಲಿ ದೂರವಿರಲಿ
ಅವನೆ ರಂಗಸಾಲೆ
ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟುವಂಥ ಮೂರ್ತಿ
ಕಿವಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿನೋಲೆ.

ಚಳಿಗೆ ಬಿಸಿಲಿಗೊಂದೆ ಹದನ
ಅವನ ಮೈಯ ಮುಟ್ಟಿ
ಅದೇ ಗಳಿಗೆ ಮೈಯ ತುಂಬ
ನನಗೆ ಸವಿರುಬಟ್ಟಿ.

ಆತ ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತು ಒಡವೆ
ನನಗೆ ಅವಗೆ ಗೊತ್ತು
ತೋಳುಗಳಿಗೆ ತೋಳಬಂದಿ
ಕೆನ್ನೆ ತುಂಬ ಮುತ್ತು.

ಕುಂದು ಕೊರತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ
ಬೇಕು ಹೆಚ್ಚೆ ಗೇನು?
ಹೊಟ್ಟೆಗಿತ್ತ ಜೀವ ಫಲವ
ತುಟೆಗೆ ಹಾಲು ಜೇನು.

೪೨. ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ

ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ—

ಎಣಿಸಿ ಕಷ್ಟ ಬಡದಿರು

ಒಲಿದು ಒಲಿಸಿ ಸುಖವಿರು

ಎಷ್ಟೆಯಿರಲಿ ಅಷ್ಟೆ ಮಿಗಿಲು—ತಮ್ಮ ಕಿರಣ ತಮಗೆ ಹಗಲು;

ಉಳಿದ ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲು.

ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಯೆ ಬೀಡು ಮತ್ತೆ ಆಡಿದಲ್ಲಿ ಅಂಗಳು

ಉಳಿದ ಲೋಕ ಹಿತ್ತಲು.

ಮುತ್ತಿನೆಕ್ಕ ಸರವನಿಕ್ಕೆ

ಮುದ್ದಿಗೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿತೆ?

ತೊಯ್ದ ಎವೆಗೆ ಮುದ್ದನಿಡಲು

ಮುದ್ದಿಗೆ ಅದು ತಟ್ಟಿತೆ?

ಕುದಿದು ಬಂದ ಕಂಬನಿಯಲು

ಕಂಪು ಬರದೆ ಬಿಟ್ಟಿತೆ?

ಮುತ್ತು ರತುನ ಹೊನ್ನು ಎಲ್ಲ

ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ನೈಭವಾ

ಎಲವೊ ಹುಚ್ಚು ಮಾನವಾ

ಒಂದು ಷೋಕು—ಬರಿಯ ರೈಕೋಕು

ಬದುಕಿನೊಂದು ಜಂಬವು

ಒಲವೆ ಮೂಲ ಬಿಂಬವು.

ಸಪ್ತ ನಾಕ ಸಪ್ತ ನರಕ

ಅದರ ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲು

ಮನ್ವಂತರ ತನ್ವಂತರ

ಅದರ ಕೋಟಿಕೊತ್ತಲು

ನಾದಲೀಲೆ

ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ ಕುಳಿತೆ

ತೊಡೆಗೆ ತೊಡೆಯ ಹಚ್ಚಿದೆ

ಸರಿಯೆ, ಒಲಿದ ತೋಳಿಗಿಂತ

ಅದರೊಳೇನು ಹೆಚ್ಚಿದೆ?

ಎದೆಯ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ಏಕೆ ಏನೊ ಮೆಚ್ಚಿದೆ

ಮರದ ಅಡಿಗೆ ಗುಡಿಸಲಿರಲಿ

ಅಲ್ಲೆ ಒಲವು ಮೆರೆಯದೇ

ಸಲವು ಮೇರೆವರಿಯದೇ?

೪೩. ದೀಪ

ಬಂತಿದೊ ಶೃಂಗಾರಮಾಸ
ಕಂತು ನಕ್ಕ ಚಂದ್ರಹಾಸ
ಎಂತು ತುಂಬಿತಾಕಾಶ

ಕಂಡವರನು ಹರಸಲು.

ಕಿರಿಬೆರಳಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಹರಳು
ಕರಿ ಕುರುಳೊಳು ಚಿಕ್ಕೆ ಅರಳು
ತೆರಳಿದಳಿದೊ ತರಳೆ ಇರುಳು
ತನ್ನರಸನರಸಲು.

ಗಂಗೆ ಯಮುನೆ ಕೂಡಿ ಹರಿದು
ಸಂಗಮ ಜಲ ಬಿಳಿದು ಕರಿದು
ತಿಂಗಳ ನಗೆ ಮೇರೆವರಿದು
ಬೇರೆ ಮಿರುಗು ನೀರಿಗು.

ಪಂಥದಿಂದ ಮನೆಯ ತೊರೆದು
ಪಾಂಥ ನೆನೆದನತ್ತುಕರೆದು :
ಇಂಥ ಸಮಯ ಬೇರೆ ಬರದು
ದಂಪತಿಗಳಿಗಾರಿಗು !

ನಾನು ನೀನು ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು
ಈ ನದಿಗಳ ತಡಿಗೆ ನಿಂದು
ಸಾನುರಾಗದಿಂದ ಇಂದು
ದೀಪ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಿವೇ-
ದೀಪ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಿವು.

೪೪. ಮನದನ್ನೆ

ಆಡದಿರು ಮನದನ್ನೆ
ಎನಗೆ ಇದಿರಾಡದಿರು.
ವಾದಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು
ಮರ್ಮಘಾತಕೆ ಸತ್ತು
ಉಳಿದುಬಂದೆ ;
' ಎಲ್ಲಿಹುದು ತಿಳಿವಳಿಕೆ
ಬೇವನದ ಸಲುವಳಿಕೆ '
ಎಂದು ತಳಮಳಿಸಿ ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದೆ ;
ಹೇಳುತ್ತಿರೆ ' ಹೂಂ ' ಎನ್ನು
ಒರೆದು ನೋಡೀ ಹೊನ್ನು
ಹೊಳೆದ ಗೆರೆ ಬಣ್ಣಗಳ ತಿಳಿದು ನೋಡು
ಎದೆಯ ಆಳದ ಮಾತನಳಿದು ಆಡು ;
ಹೀಗೆನಲು ಹಾಗೆಂದು
ಬೆಂದ ಹೆಣವನೆ ಕೊಂದು
ಭೂತಲೀಲೆಯಲೀಗ ತೊಡಗಬೇಡ ;
ಆಡಗಿ ಆಡಕದೆ ಮನವ ಮಡಗಬೇಡ
ನಿನ್ನ ತಿಳಿವನು ಹಣಿಸು
ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯನುಣಿಸು
ಇದಿರಾಡದಿರು ಗೆಳತಿ ನೀನು ಕೂಡ
ಹೃದಯವನು ರಣರಂಗ ಮಾಡಬೇಡ.

* * * *

ವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿವಾದ
ಸಾಕು ವಾದವಿವಾದ

ಜೀವ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಹಸಿದು ಬಂದೆ
ನೀಡು ಸಿಪ್ಪೆಯ ಸುಲಿದು ತಿಳಲನೊಂದೆ.

ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲಿ

ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲಿ

ಇಳಿದು ನೋಡು

ಬಗೆಯ ಬಾನ್ ಬಯಲನ್ನು

ಆಳಿದು ನೋಡು.

ಹಚ್ಚಿ ರೆಕ್ಕೆಗೆ ರೆಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ನೋಡು.

ಈಸಾಡು ತೇಲಾಡು ಮುಂದೋಡು ಮೇಲಾಡು

ಅಣಕ ಮೂದಲಿಕೆಯಲಿ ಕಟಕಬೇಡ

ಕೆನ್ನೀರ ಕೆಸರನ್ನು ಕಲಕಬೇಡ.

ಯುಗಯುಗದ ಕಣ್ಣೀರು

ಎದೆಯೊಳಿದೆ ಮುನ್ನೀರು

ಆದರ ತೆರೆಗಳ ತೆರೆದು ಮುಳುಗಿ ನೋಡು

ನೆಲೆಯಿರದ ನೆಲವನ್ನು ಬಗೆದು ನೋಡು.

ನಾಗಲೋಕದ ರತ್ನ -

ರಾಶಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ

ವ್ಯರ್ಥ ಆಯಾಸದಲಿ ಮಾಡಬೇಡ

ನನ್ನ ದಿದು ನಿನ್ನ ದದು

ಎಂದು ಎರಡನು ಬಗೆದು

ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಹೆಣಗಬೇಡ

ನಿನಗೆ ನೀರಿಲ್ಲೆಂದು ಒಣಗಬೇಡ.

ನಿನ್ನ ಮೈಸಿರಿಯೇನು ?

ನನ್ನ ಐಸಿರಿಯೇನು ?

ಒಂದುಸಿರೆ ತಾನಾಡಿದಂತೆ ಇಹುದು

ಹೀಗಿರಲು ಬಾಳುದ್ದ ಬದುಕಬಹುದು.

ನಾದಲೀಲೆ

ಗಾಳಿಮಾತುಗಳೆಂದು, ಉಸಿರನೆಳೆದಾಡಿದರೆ
ಪ್ರಾಣವೇ ಬರಿ ಗಾಳಿಯಾಗಲಹುದು.

* * * *

ಗಂಡು ದರ್ಪವ ಹರಿದು
ಬಿರುಸು ಬಿಂಕವ ತೊರೆದು

ತೋಳ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗುವು ಆಗಿ ಬಂದೆ.
ಗೆಂಬಿಯಾಡಿಸಿದಂತೆ ಆಡಿಸೆಂದೆ.
ನಿನ್ನ ತಾಯ್ತನದ ಸೈರಣೆಯ ವಿತರಣೆ ಬೇಕು
ನಿನ್ನ ತಾಳ್ಮೆಯ ಸೈಪಿನೊಂದು ಕರುಣೆಯು ಸಾಕು.
ಮಲಗಿರುವ ಹಾವನ್ನು
ಕೆಣಕಬೇಡ
ಕಚ್ಚಿ ಎಷ ಕಾರಿದರೆ
ತಿಣಕಬೇಡ.

ನಗೆಯ ನಾಗಸ್ವರವ
ಅದರದೇ ತರತರವ
ಹಚ್ಚಿ ನೋಡು
ನನ್ನೆದೆಯ ಒಲೆದಾಟ
ನನ್ನ ತಲೆದೂಗಾಟ
ಮೆಚ್ಚಿ ನೋಡು.
ಸಿಡುಕಿರಲಿ ಮಿಡುಕಿರಲಿ
ಯಾವುದೇ ಒಡಕಿರಲಿ
ಅದರ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ
ಹಾಳು ರಾಗವ ಮತ್ತೆ ಹಾಡಬೇಡ
ಅದಕಾಗಿ ಜೀವದುಸಿರೆತ್ತಬೇಡ.
ಹುಟ್ಟು ಹುಸಿನಗೆಯಲ್ಲಿ
ತಿಳಿದವರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ

ನನ್ನ ಬೀವನಕೆ ಬೆಳಕಿತ್ತು ನೋಡು.
 ಮುನಿದರೂ ಕ್ಷಮಿಸುವೆನು
 ಕೂಸಿನೊಲು ರಮಿಸುವೆನು
 ಅಂಗೈಯ ಹುಣ್ಣಿನಾರೈಕೆ ಕೊಡುವೆ
 ಕೂಸೆಂದು ಹುಡುಗನೊಲು ಮುತ್ತನಿಡುವೆ.
 ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೀರ್ಮುತ್ತು
 ನನ್ನ ಕೊರಳಿನ ಸುತ್ತ
 ಆಭರಣವೆಂದು ಮೆರೆದಾಡುತ್ತಿರುವೆ
 ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಕ್ಕೆ ಕರೆದಲ್ಲಿ ಬರುವೆ.
 ಇದಿರಾಡದಿರು ಮತ್ತೆ
 ಎದಿರಾಡದಿರು ಇತ್ತ
 ಮಾಡದಿರು ಬಾಳನ್ನು ಬೇಳೆಯಂತೆ
 ಕೂಡಿರಲಿ ಬಾಳು ಇಡಿಗಾಳಿನಂತೆ.
 ನಾನೆಂದರೂ ಒಂದೆ
 ನೀನೆಂದರೂ ಒಂದೆ
 ಹೊಂದುಗೂಡಿಕೆ ಇರದ ಜನಕೆ ನೊಂದೆ
 ನೀನು ನನ್ನವಳೆಂದು ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆ
 ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು ಬರುವದಿದೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ
 ಆಗೋಣ ಆ ಜಗದ ತಾಯಿತಂದೆ.

—

೪೫. ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ

ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹೆಗಲಮೇಲೆ
ಮುಂದೆ ಹೆಣವು—ಹಿಂದೆ ಹೆಣ್ಣು
“ಬಿರಿಯೆ ತಾಯಿ ನಿನ್ನ ಎದೆಯ
ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆಯೆ ತಾಯಿ”
ಎನ್ನುವಂತೆ ಅಡಿಗಡಿಗೂ
ನೆಲವನಮುಕಿ ನೋಡುತ್ತಿಹಳು,
ಓಡುತ್ತಿಹಳು ಗಾಳಿ ಸೇರಿ-
ದಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೆಣದ ಹಿಂದೆ.
ಎರಡು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡಿ-
ನ್ನೊಂದು ತೆರೆಯಲೆಂದು
ಜಾನಿಸುವಳೊ ಎಂಬ ಹಾಗೆ
ಮುಗಿಲನೊಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿಸುವಳು—
ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ ತಾಯಿ
ಝಲ್ಲೆನೆ ನೆಲ ನಡುಗುತ್ತಿಹುದು.

ಮದುವೆಯೊಂದು ಹಬ್ಬವೆಂದು
ಹಿಡಿಯ ಬಂದ ಕೈಯ ಹಿಡಿದ
ಹೆಣ್ಣು ಕೈಯ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು
ಬಾಳ ನೀರ ನಡುವೆ, ಹೊರಟ
ಸತ್ತು ಗೆದ್ದ ವೀರನವನು.
ಶೋಭಾನೆ ಹೇಳಿದವರು
ಅಕ್ಕಿ ಕಾಳ ತೂರಿದವರು
ಅವನ ಹೆಸರ ಕೇಳಿದವರು
ಎಡಕೆ ಬಲಕೆ ಹಾಯಲಿಲ್ಲ.

ಅನ್ನವನ್ನು ಚಿನ್ನಗೊಳಿಸಿ
 ಉಣ್ಣು ಬರದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ;
 ಮನದ ಮನೆಗೆ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿ —
 ಬಿಳಕಿನೊಂದ ಕಣ್ಣು ಕಳೆದು ;
 ಗಾಳಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ
 ಪ್ರಾಣ ನಿತ್ರಾಣ ಗೈದು ;
 ಎಲ್ಲ ದೇವರನ್ನು ಬಯ್ದು
 ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಗಳನು ಮಾಡಿ ;
 ಪಾತಕಾಳದಿಂದ ನರಕ-
 ವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಉಸದ್ಧರಿಸಿ ;
 ಶಾಂತಿಪಾಠ ಹೇಳುವವರೆ
 ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ.
 ಇದ್ದವರಿಗೆ ಇಹುದು ಎಲ್ಲ
 ಇಲ್ಲದವರಿಗೆಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ.
 ತನ್ನ ದುಃಖ ನುಂಗಿಕೊಂಡು
 ಅವಳು ಹಸಿವ ಕಳೆಯಬೇಕು.
 ತಾನೆ ಅತ್ತು ಹಾಡಿಕೊಂಡು
 ತನ್ನ ತಾನು ರಮಿಸಬೇಕು.
 ಹೆಣಕೆ ಉಂಟು ಮನಣ ಬಟ್ಟೆ,
 ಜನಕೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಾದಿ,
 ಅವಳಿಗಾವ ಕೆರೆಯ ದಾರಿ ?
 ಹೆಣ್ಣು ಪಾಡು ನಾಯಿ ಪಾಡು
 ಎಂದುದೆಷ್ಟು ಸಲವೊ ಏನೊ !
 ಸುಟ್ಟು ಬರಲಿ ಹಾಳು ಹುಟ್ಟು
 ಬೇಡ ಬೇಡ ಹೆಣ್ಣು ಜನ್ಮ
 ಬಯ್ದುಕೊಂಡುದೆಷ್ಟು ಸಲವೊ !

ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬಂದ ಒಂದು
 ಮರುಳು ಕರುಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ-
 ರೆಷ್ಟು ಒಳಿತು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು!
 ಇಲ್ಲದಿರುವದೊಂದೆ ಒಳಿತು.
 ಇದ್ದು ಸುರಿದುಕೊಂಡುದೇನು?
 ಗಂಡು ಹೆಣವು—ಹೆಣ್ಣು ಅಳುವು,
 ಬಾಳು ಕಾಡು—ಕೂಸು ಪಶುವು,
 ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ
 ಒಂದೆ ಒಂದು ಮಾತು ಮತ್ತೆ
 ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದೆ ಮಾತು
 ಒಂದೆ ಮಾತು ಒಂದೆ ಚಿಂತೆ
 ಹೆಣ್ಣು ಮನದ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ
 ಬಂದು ಅವಳ ಕನಲಿಸುವದು
 ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಹೊತ್ತಿಸುವದು
 “ತುಳಿದು ಬಿಡುವೆ ಬಾಳನ್ನೆಲ್ಲ”
 ಎಂಬ ಸೊಲ್ಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವದು.
 ಆನಂದ ಸ್ವಂದದಿಂದ
 ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
 ಇಂಥ ಮಾತು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆ?

ಕಾಳಿಯಂತೆ ಕೇಣಗೊಂಡು
 ಶಿವನ ಎದೆಯ ತುಳಿಯಲೆಂದು
 ಅಡಿಯನೆತ್ತ ಬೇಡ ತಾಯಿ!
 ಬಂದುದೆಲ್ಲದಕ್ಕೆ ನೀನು
 ತಲೆಯನೊಡ್ಡ ದಿರಲು ನಮಗೆ
 ನಿಲ್ಲ ನೆಲೆಯು ಎಲ್ಲ ಇಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಹಾದಿ ನೀನು
ನಿನ್ನ ತುಳಿವೆವೆಂದರೇನು ?

ನಿನ್ನ ಮೈಯ ಮಣ್ಣು ನಮ್ಮ
ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿಹುದು,
ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಣ್ಣು ನಮ್ಮ
ಆಸೆ ಹಸಿವ ತಣಿಸುತ್ತಿಹುದು,
ಕಾದ ಮೈಗೆ ತಂಪು ನೀನು
ಸೋತ ಮೈಗೆ ಕಾವು ನೀನು,
ಅಳಿದ ಮೈಯ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿ
ಮತ್ತೆ ಮೂರ್ತಿ ಕಟ್ಟಿ ತರಲು
ಶಿಲ್ಪಶಾಲೆ ನಿನ್ನ ಬಸರು.

ಭೂಮಿತಾಯಿಯಂತೆ ನಿನಗೆ
ತಾಳ್ಮೆಯೊಂದೆ ಬಾಳ್ಮೆಯಹುದು.
ಬಾಳು ಮೊದಲು ಬಾಳು ಕಡೆಯು
ನೀನು ನಮ್ಮ ಬಾಳುವೆಡೆಯು.
ನೀನು ನರಳಬೇಡ ತಾಯಿ
ನುಂಗು ನುಂಗು ಬಂದ ದುಃಖ.

ನಿನ್ನ ಬಿಸಿಯ ಉಸಿರ ಹಬೆಗೆ
ಸಿರಿಯ ಕುರುಳು ಕೊಂಕಿಹೋಯ್ತು
ನೀನು ನರಳಿ ಮಿಡುಕುತ್ತಿರಲು
ಸರಸವೀಣೆ ವಿರಸವಾಯ್ತು,
ನಿನ್ನ ತಾಪದುರಿಗೆ ತಾನೆ
ಸತಿಯ ಮೈಯು ತಣ್ಣಗಾಯ್ತು.
ಮಾಯೆ ಇಳಿಗೆ ಇಳಿವಳೆಂದು
ಮೊನ್ನೆ ಮುಗಿಲು ಗುಡುಗುತ್ತಿತ್ತು,

ಹೆಣ್ಣು ಹೊತ್ತು ಬರುವದೆಂದು
 ನಿನ್ನೆ ಗಾಳಿ ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು,
 'ಸ್ತ್ರೀಯೆ ಮನುವು, ಸ್ತ್ರೀಯೆ ಮನುವು'
 ಇಂದು ರವಿಯು ಆಡುತ್ತಿರುವ;
 ಹೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿಹುದು
 ಹುಡಿ ಹುಡಿಯೂ ನುಡಿಯುತ್ತಿಹುದು.
 ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಲಗಿಬಿಡುವ
 ಅತ್ತಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆವ
 ದೇವನೆಂಬ ತಂದೆಯಿನ್ನು
 ಮುಗಿಲಿನಾಚೆಯಿಂದ ಬರುವ
 ಜಂಭ ಜಂಬರಂಗಳಿಲ್ಲ.
 ಭೂಮಿದೇವಿ ಗರ್ಭದಿಂದ
 ಇನ್ನು ಅವನು ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವ;
 ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬಂದು
 ದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರ ಪಡೆವ.
 ನೆಲದ ಮಕ್ಕಳಿನ್ನು ಮೇಲೆ
 ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳನು ಕಟ್ಟಿ
 ಪಡೆವ ಪದವ ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆದು,
 ದೇವಗೀವ ಭೇದಭಾವ
 ಅಳಿಸಿಬಿಡುವರೆಂಬ ಸುದ್ದಿ
 ಬುದ್ಧ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ
 ಎದ್ದು ನಿಂತು ಧ್ವಜದ ಹಾಗೆ
 ಸಾರುತ್ತಿತ್ತು, ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು.
 ಆದಿ ಮಾಯೆ, ತಾನೆ ತಾಯಿ-
 ಯಾಗಿ ಇಂದು ಬರುವಳೆಂದು
 ಹೇಳುತ್ತಿತ್ತು, ಮೂರು ಲೋಕ

ಕಿವಿಯಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.
ಬನದ ತಂಪು ಕಂಪು ಬಾರ
ಮುಗಿಲ ಶಾಂತಿ ಕಾಂತಿ ಬಾರ
ಇರುಳೆ ಕಾಡಿಗಿಯನು ತಾರ,
ಸಂಜೆಗೆಂಪು, ಗಾಳಿಯಿಂಪು
ಸಿಂಗಾರವಗೊಳಿಸ ಬಾರ,
ಭೂಮಿತಾಯಿ ಏಳಲಿಹಳು
ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಲೀಲೆಗೆ.

೪೬. ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು

|| ಪ ||

ದನಕರದ ಕಾಲಿನ ಧೂಳಿ

ಸಂಜೆಯ ಹೂಳಿ

ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟ್ಯದ

ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟ್ಯದ ||

ಗೋಧೂಳಿಗ್ನ ಕ ಇತ್ತ

ಕೈಯ ಹಿಡಿದಿತ್ತ

ಕೈಯ ಹಿಡಿದಿತ್ತ

ಚಂದ್ರಿಕೀ ಚಂದ್ರಮರ ಜೋಡು

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು ||

ಕಲಿ ಕಪ್ಪು ಎಲ್ಲಿನೂ ಇಲ್ಲ

ಒಂದೆ ಸವನೆಲ್ಲ

ಎಲ್ಲನೂ ನುಣುಪು

ಎಲ್ಲನೂ ನುಣುಪು ||

ಇದು ಹಾಲುಗಡಲಿನ ಸೀಮಿ

ಚಂದ್ರಮನೆ ಸ್ವಾಮಿ

ಚಂದ್ರಮನೆ ಸ್ವಾಮಿ

ಏನೆಂಥ ಹಂದರದ ಈಡು

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು ||

ರೋಹಿಣಿಯು ಎದೆಯ ಕೆಂಪೆಳ್ಳು

ಗೆಳತಿ ಅವನವಳು

ನಲೀತಾಳ ಮುಂದೆ

ನಲೀತಾಳ ಮುಂದೆ ||

ಹಾಕ್ಯಾರ ಚಿಕ್ಕಿಗಳತ್ತಾರ

ಕೃತ್ತಿಕೀ ಹಾರ

ಕೃತ್ತಿಕೀ ಹಾಸರಸ

ಕಳಿಲಾಕ ಇದ್ದ ಬಿದ್ದ ಕೇಸಡಸ.

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

ನೆರೆದವರು ಹರುಹಿದರು ಊದಿ

ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಬೂದಿ

ಮೆಚ್ಚುಮಾಟಕ್ಕು

ಮೆಚ್ಚುಮಾಟಕ್ಕು ||

ನೆಲದವರು ನಿದ್ಧಿಯು ಸಾಲು

ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು

ಮೂರು ಮುಕ್ಕಾಲು

ಆರಹುಚ್ಚು ಎಚ್ಚತ್ತರು ಕೂಸಡಸ

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

ಮದುಮಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ಬಗೀ

ಚಂದಿರನ ನಗಿ

ಸುತ್ತ ಹರಿದಸದ

ಸುತ್ತ ಹರಿದಸದ ||

ಕಂಡವರ ಬಾಳು ಮರಿಸ್ಯದ

ತಣ್ಣಿ ಗಿರಸ್ಯದ

ತಣ್ಣಿ ಗಿರಸ್ಯದ

ಇದು ಮಾಯಕಾರರ ಬೀಸಡಸ

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

ಸೂಸಿರುವ ನಗಿಯ ಬಗೀರಿ

ಮದಾ ತಲಿಗೇರಿ-

ಧಾಂಗ ಟಿಂಹಕ್ಕು

ಹಾಂಗ ಟಿಂಹಕ್ಕು ||

ನಾದಲೀಲೆ

ಚೇರ್ದದ ಗಿಡಾ ಬಿಟ್ಟೋಡಿ
ಗಿಡಕ ಸುತ್ತಾಡಿ
ಗಿಡಕ ಸುತ್ತಾಡಿಸಿ
ಬೆಪ್ಪಾಗೆದ ಕಾಡೂಮೇಡೆಡೆ
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡೆ ||

ಮರಮರದ ಗೊನೀಗೆ ಕೂತು
ಹಾರಿ ಮೈ ಸೋತು
ತೆಪ್ಪಗಸ ಗಾಸಳಿಸಿ
ತೆಪ್ಪಗಸ ಗಾಳಿ ||
ತೂಕಡಸತದ ತಾನೀಗ
ಜಂಪು ಬಂಧಾಂಗ
ಜಂಪು ಬಂಧಾಂಗಸ
ಇದು ಅದರ ತುಪ್ಪಳದ ಗೂಡೆ ||
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡೆ ||

ಹೂತದ ಸುಗಂಧೀ ಚಾಲಿ
ಗಮ ಗಮಾ ಬೇಲಿ
ತುಳುಕತದ ಗಂಧೆ
ತುಳುಕತದ ಗಂಧೆ ||
ಶ್ಯಾವಂತಿ ಹೂವಿನ ಕಂಪು
ಇಡಿಗಿಸಿತು ತಂಪು
ಇಡಿಗಿಸಿತು ತಂಪು
ಇದು ಸಾಕು ಬೇರೆ ಏನು ಬ್ಯಾಡೆಡೆ
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡೆ ||

ದಣಿಸಿದಾ ಹಗಲು ಹಿಂಗಳೆದ
ಕತ್ತಲಿಂಗಳೆದ

ನಾದಲೀಲೆ

ಬೇರೆ ಈ ಕಾಸಲಸ

ಬೇರೆ ಈ ಕಾಲ ||

ನಡು ನಿದ್ಧಿಯೊಳಗ ಇದ್ದಾಂಗ

ಕನಸು ಬಿದ್ದಾಂಗ

ಕನಸು ಬಿದ್ದಾಂಗಸ

ತೆರೆದದ ತಣವಿಕೀ ನಾಡಸ

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

ಜಗ ಧವಳ ಗಂಗಾತ್ಯಾಗ ಮುಳುಗಿ

ಮೈ ಮನಾ ಬೆಳಗಿ

ಸಮಾಧಿಯು ಹತ್ತಿಸ

ಸಮಾಧಿಯು ಹತ್ತಿ ||

ಮೋಡನೂ ಬೆಳ್ಳಗಾಗ್ಯಾವ

ತೆನೀ ಮಾಗ್ಯಾವ

ತೆನೀ ಮಾಗ್ಯಾವಸ

ಹಾಲುಣಿಸು ಎಲ್ಲಕೂ ಪಾಡಸ

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

ಅರೆ ಮರವು ಮಾಡುವೀ ಬಂಧ

ಯಾವುದೀ ಭಂದ

ಯಾವುದೀ ಧಾಟಿಸ

ಯಾವುದೀ ಧಾಟಿ? ||

ಸವಿರಾಗ ಬೆರಸಿದಸ ಉಸಿರು.

ಇದಕ ಯಾ ಹೆಸರು

ಇದಕ ಯಾ ಹೆಸರಸ?

ಅಂಬಿಕಾತನಯನ ಹಾಡಸ

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡಸ ||

೪೨. ತಾಯಿ

ಯಾರಿಗಿಂತ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ?

ಯಾರಿಗಿಂತ ಯಾರು ಕಡಮೆ ?

ಹೆಚ್ಚು - ಗಿಚ್ಚು ಕಡಮೆ - ಗಿಡಮೆ

ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಇಚ್ಛೆಯಾಟ.

ತಾಯಿಗಿಂತ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ?

ಬಸಿರ ಕುತ್ತ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು

ಬಯಕೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಬೇಡಿ

ಬೇನೆತಂದು ಬಳಲಿ ಹೆತ್ತು

ನಕ್ಕುರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ ?

ನೊಲೆಯನೂಡಿ ಮೊಗವ ನೋಡಿ

ಎಣ್ಣೆ ಹೂಸಿ ಬೆಚ್ಚನರೆದು

ಹಾಸಿಹೊಚ್ಚಿ ಹಾಡಿಗೇಡಿ

ನಲಿದರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ !

ಹಗಲಸಿರುಕನೊಂದು ಮಾಡಿ

ಹೊಟ್ಟೆ ನೆತ್ತಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ

ಎಣ್ಣೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಹಾಲು ತರಲು

ಅಲಿದರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ ?

ತೊದಲ ಮಾತ ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆ

ತೊಂಡುನಗೆಯ ತೊಂಡೆಬಾಯ

ಕಂಡು ಕಂಡು ಮುತ್ತನಿಟ್ಟು

ಬಲಿದರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ ?

ಮಗನ ದುಃಖಕಾಗಿ ಕೊರಗಿ

ಮಗನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಸೊರಗಿ

ಮಗುವೆ ಜಗವದಾಗಿ ತೋರಿ

ಬೆಳೆದರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ ?

ನಲ್ಲನಿತ್ತ ಮುತ್ತನೊಂದ

ತನ್ನ ಹಾಲಿನಿಂದ ತೊಳೆದು

ಕಣ್ಣು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಬೆಳಗಿ

ಕುಣಿದರಾರೊ ನನ್ನ ಚೆನ್ನ ?

ತಾಯಿಗಿಂತದಾರು ಹೆಚ್ಚು ?

ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ? ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ?

ತಾಯಿಗಿಂತ ತಾಯ ಬಾಯಿ !

ಮಾತನಾಡಿ ಮುತ್ತನಿತ್ತು

ಹಾಡಿಸೊಂದ ಗುಟ್ಟುಕ ಕುಡಿಸಿ

ಕಥೆಯದೊಂದು ಕುಟ್ಟುಕ ಹಾಕಿ

ನೋಡಲಾಡಲೋಡಕಲಿಸಿ

ಮಾತಿನೊಂದು ಮಂತ್ರದಿಂದ

ನಮ್ಮ ದೇಹಯಂತ್ರ ನಡೆಸಿ-

ದಂಥ ನಮ್ಮ ತಾಯ ಬಾಯಿ

ಆಮಾತೆ ಜನ್ಮದಾತೆ !

ಒಡಲ ಹುಟ್ಟು ವೊಡಲ ಹುಟ್ಟು ;

ಮಾತಿನಿಂದ ಪೂತನಾಗಿ

ತಾಯಿ ಮನದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ

ಅವಳ ಎದೆಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ

ಮಿಣುಕು ಮಿಣುಕು ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ

ನಾದಲೀಲೆ

ಮುಗುಳ ನಗೆಯನರಳಿಸುತ್ತ
ನಿಲ್ಲಲಾಗ ಮರಳು ಹುಟ್ಟು.
ಆ ಹುಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಹುಟ್ಟು—
ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದೆಲ್ಲ ಗುಟ್ಟು
ಅಲ್ಲಿ ಇಹುದು ಅಲ್ಲಿ ಇಹುದು.

ಮಾತಿಗಿಂತ ಏನು ಹೆಚ್ಚು ?
ತಾಯಿ ಮಾತಿಗಿಂತ ತಾಯಿ
ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬೆ ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚೆ !
ಅವಳ ಪ್ರೀತಿ ಅವಳ ರೀತಿ
ಕಾಲು ಪಾಲು ಮೆಚ್ಚು ನಚ್ಚು
ಕಾಲು ಪಾಲು ಮೋಹ ಹುಚ್ಚು ;
ಲಕ್ಷ್ಮಕೋಟಿ ಅಬ್ಬವರ್ಷ-
ದಿಂದ ಬಂದ ಜನುಮದೊಂದೆ
ಕಡಲಿನೊಡಲ ಸಿಂಪಿನಂತೆ
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಅವನ ತಾಯಿ.

ಕಪ್ಪು ನೀರ ಕುಡಿಯಬಹುದು
ಉಪ್ಪು ನೀರ ಬಾಳು ಸಲ್ಲ,
ಬಾಳು ಸಲ್ಲದೆಲ್ಲ ಅಹುದು
ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗು
ಉಪ್ಪು ನೀರೆ ಉಪ್ಪು ನೀರು
ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಪ್ಪಹಾಕಿ-
ದಂತೆ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವಂಥ
ನಗೆಯು ಕಾಣೊ ಬರಿಯ ಬುರುಗು !

೪೮. ಕವನ

ಗಾಳಿ ಕಿರಿಸುಳಿ ಹುಟ್ಟಿತು
ತಾನೆ ತುಸ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿತು |
ಮೆಲ್ಲನೆದೆಯನು ತಟ್ಟಿತು
ಆದುವೆ ಆಗಸ ಮುಟ್ಟಿತು |
ಕಣ್ಣು ಬಣ್ಣವನಿಟ್ಟಿತು
ಉಸಿರು ನಡಿಗೆಯ ಕೊಟ್ಟಿತು |
ನೆವಕೆ ನುಡಿಯನ್ನುಟ್ಟಿತು
ಕವನ-ವೇಷವ ತೊಟ್ಟಿತು |
* * *

ಅದರ ಕಿರಿನುಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು
ಕಲ್ಲೆದೆಯೊಳೂ ನಟ್ಟಿತು |
ಕೊಂಡೆನಾಲಗೆ ಸುಟ್ಟಿತು
ಹುಸಿಯ ಕೆಡವಿತು ಕುಟ್ಟಿತು |
ದುಗುಡಗಳ ಬೆನ್ನಿಟ್ಟಿತು
ಮಲೆತವರ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿತು |
* * *

ಅದರ ನೋಟವು ಬಟ್ಟಿತು
ನಾಕ ನರಕವ ಮುಟ್ಟಿತು |
ಕರುಳ ಕರೆಗೋಗೊಟ್ಟಿತು
ನಲಿಸಿ ಸಂತಸಬಟ್ಟಿತು |
ವೂತ ಚೆಲುವಲಿ ಪಟ್ಟಿತು
ಒಲವಿನೊಲವನು ಒಟ್ಟಿತು |
ಜೀಸುಹುಟ್ಟಿಯ ಕಟ್ಟಿತೋ
ಹಾಡುಹುಟ್ಟಿತೋ ಹುಟ್ಟಿತು |
* * *

ನಾದಲೀಲೆ

ಹಾಡಿನಲೆಯಲೆ ಅಲೆದಿತು
ತಾರೆ ಬಳಗವು ಕೆಲೆದಿತು |
ಖುತುಗಳೊಳು ನೆಲ ನಲಿದಿತು
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರನಿಗೊಲೆದಿತು |
ಜೀವ ಜೀವ್ಗಳನೋತವು
ಸವಿಯ ಸುಗ್ಗಿ ಗೆ ಸೋತವು |
ಭೂತವೂ ಜಡಜಾತವೂ
ಇದರೊಳೋತವೋತವು ||

೪೯. ಕನ್ನಡದ ಕಂದವ್ಯನ ಲಾಲಿ

ಓರ್ವ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಕೂಸಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲವ ಕೈಯಿಂದ
ತೂಗುತ್ತಿಹಳೋ

ವೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿರುವಂಥ ನಾಡನ್ನೆ
ನೂಗುತ್ತಿಹಳೋ || ಪ ||

ನೆಚ್ಚನಾಟಿಸುವಂಥ ಮೆಚ್ಚು ಮಾಟವ ಮಾಳ್ಕ ಮೊಗವುಳ್ಳ
ಮಗಳೆ ಜೋ ಜೋ

ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸುವ ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚಿದರೆನಗೆಯುಳ್ಳ ನನ್ನ ಎದೆ-
ಮುಗುಳೆ ಜೋ ಜೋ ||

ನಿನ್ನ ತಳಿ ಬಳಿಯಲೌ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಕರಿಕೆ-ಕಳ್ಳಿಯೊಲು
ಕಂದ ಜೋ ಜೋ

ನಿನ್ನ ಹೊಳೆ ಹರಿಯಲೌ ಕೊಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ತಾವರೆಯ
ಬಳ್ಳಿ ಜೋ ಜೋ ||

ಮುಗಿಲಿನೊಳು ತೊಟ್ಟಿಲವ ಕಟ್ಟಿಸುವೆ ಹೊಟ್ಟಿಯಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂ-
ದವ್ವ ಜೋ ಜೋ

ಹಗಲು ನಸುಕಿನ ಬಸುರಿನಿಂದ ಮೂಡುವ ತೆರದಿ ನನ್ನ ಕಂ-
ದವ್ವ ಜೋ ಜೋ ||

ಎಂದು ಬಂದೀ ಎಂದು ಹಾದಿ ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ ನಾನು ನೆರೆ
ನಂಬಿ ಜೋ ಜೋ

ಆಟಪಾಟಗಳಲ್ಲಿ ನೋಟಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ
ಗೆಂಬಿ ಜೋ ಜೋ ||

ನಾದಲೀಲೆ

ಸದ್ಗಮುದ್ರಾಗಿದ್ದ ವೋಹಮಮತೆಯ ಮೂರ್ತಿ ನೀನಾಗಿ
ಬಂದೆ ಜೋ ಜೋ
ಮದ್ದು ಹರೆಯದ ಮದಕೆ- 'ತಾಯಿ' ಹೆಸರಿನ ಕೀರ್ತಿ-ನೀನಾಗಿ
ತಂದೆ ಜೋ ಜೋ ||

ಸಹ್ಯವಾಯಿತು ಬಾಳ್ವೆ-ನಿನ್ನ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ತುಂಬಿತುಡಿ-
ಯನ್ನು ಜೋ ಜೋ
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶೃಂಗದೇಣಿ ನನ್ನ ತುಂಗಸ್ತನದ ಹಾಲು ಕುಡಿ-
ದಿನ್ನು ಜೋ ಜೋ ||

ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಮಲಗು ಸಂಪಿಂಪಾಗಿ ಆತ್ಮ-ತನು-
ಜಾತೆ ಜೋ ಜೋ
ನಾಳೆ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತನ ತೊದಲು
ಮಾತೆ ಜೋ ಜೋ ||

* * * * *

ಲಾಲಿಪರೆ ಲೀಲೆಯಲ್ಲುಲಿದ ಲಾಲಿಯನೀಗ ಲಾಲಿಸಿರಿ,
ಲಾಲಿ, ಜೋ ಜೋ
ಮಾಲಿಪರೆ, ಆಲಿಪರೆ, ತಾಯಿ-ಮಗಳನ್ನೀಗ ಮಾಲಿಸಿರಿ,
ಲಾಲಿ, ಜೋ ಜೋ |

೫೦. ಭಾವಗೀತೆ

‘ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾವಿಲಾಸಾ’

ಮಸೆದ ಗಾಳಿ ಪಕ್ಕ ಪಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಸಹಜ ಪ್ರಾಸಾ
ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಒಂದು ಮಂದಹಾಸಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಏನು ಏನು? ಜೇನು ಜೇನು? ಎನೆ ಗುಂಗುಂ ಗಾನಾ
ಓಂಕಾರದ ಶಂಖನಾದಕಿಂತ ಕಿಂಚಿದೂನಾ
ಕವಿಯ ಏಕತಾನ ಕವನದಂತೆ ನಾದಲೀನಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಒಡಲ ನೂಲಿನಿಂದ ನೇಯುವಂತೆ ಜೇಡಜಾಲಾ
ತನ್ನ ದೈವರೇಷೆ ಬರೆಯುವಂತೆ ತಾನೆ ಭಾಲಾ
ಉಸಿರಿನಿಂದೆ ಹುಡುಕುವಂತೆ ತನ್ನ ಬಾಳ ಮೇಲಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು ತನ್ನ ಸುತ್ತ ಮೂಕಭಾಷ ಯಂತ್ರಾ
ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪಡಿಸುಡಿಯುವ ಮಂತ್ರಾ
ಮೂಡಿ ಮೂಡಿ ಮುಳುಗಿ ಮುಳುಗಿ ಮೊಳಗುವೊಲು ಸ್ವತಂತ್ರಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸೃಷ್ಟಿದೇವಿಗಿಟ್ಟ ಧೂಪ ಧೂಮಾ
ಲಹರಿ ಲಹರಿ ಕಂಪಬಳ್ಳಿ; ಚಿತ್ತರಂಗ ಭೂಮಾ
ದಾಂಗುಡಿಗಳ ಬಿಡುತಲಿತ್ತು ಅರಳಲಿತ್ತು ಪ್ರೇಮಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ವಜ್ರಮುಖವ ಚಾಚಿ ಮುತ್ತುತಿತ್ತು ಹೂವ ಹೂವಾ
ನೀರ ಹೀರಿ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು ನೀರಸವಾ ಜಾವಾ
ಅಯ್ಯೋ ನೋವೆ! ಅಹಹ ಸಾವೆ! ಏಫಲ ಸಫಲ ಜೀವಾ

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಗಾಳಿಯೊಡನೆ ತಿಳ್ಳಿಯಾಡುತಾಡುತದರ ಓಟಾ
 ದಿಕ್ತಟಗಳ ಹಾಯುತಿತ್ತು; ಅದರ ಬಿದಿಗೆ ನೋಟಾ
 ನಕ್ಕ ನಗುವ ಚಿಕ್ಕೆಯೊಡನೆ ಬೆಳೆಸುತಿತ್ತು ಕೂಟಾ
 ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಅಂತು ಇಂತು ಪ್ರಾಣತಂತು ಹೆಣೆಯುತಿತ್ತು ಬಾಳಾ
 ಅಲ್ಲು ಇಲ್ಲು ಚೆಲುವು ನಿಂತು ಹಾಕುತಿತ್ತು ತಾಳಾ
 ಬಂತೆಲ್ಲಿಗೆ? ಕೇಳುತಿದ್ದನೀಯನಂತ ಕಾಳಾ
 ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಮಾತು ಮಾತು ಮಥಿಸಿಬಂದ ನಾದದ ನವನೀತಾ
 ಹಿಗ್ಗಬೀರಿ ಹಿಗ್ಗಲಿತ್ತು ತನ್ನ ತಾನೆ ಪ್ರೀತಾ
 ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲ ಬರಿಯ ಭಾವಗೀತಾ
 ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸಾ
 ಮನೆದ ಗಾಳಿ ಪಕ್ಕ ಪಡೆಯುತಿತ್ತು ಸಹಜ ಪ್ರಾಸಾ
 ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಗುತಿತ್ತು ಒಂದು ಮಂದಹಾಸಾ
 ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು....

ಮೊದಲ ಚರಣಗಳು

	ಪುಟ
ಅಂದು ಅಲ್ಲಿ ದೇಗುಲದಲಿ	೧೭
ಅಗೋ ಅಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ	೨೪
ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿ	೬೦
ಆಕೃತಿಯನಡಗಿಸಿಹ ಆಕಾರವೇ! ಏಕೆ ಮಿಸುಗುಡದಲಿಂತು ನಿಂತೆ	೫೭
ಆಡದಿರು ಮನದನ್ನೆ	೬೩
ಇದೋ ಪಂಜರ, ಅದೋ ಮುಗಿಲು !	೪೩
ಉತ್ತರಧ್ರುವದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಧ್ರುವಕೂ	೫೦
ಎಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವಿಯೋ	೫೧
ಎಲ್ಲಿರುವೆ ರಾಜಗಂಭೀರಾ—ನೀರಾ	೫೨
ಓರ್ವ ತಾಯಿಯು ತನ್ನ ಕೂಸಿರುವ ತೊಟ್ಟಿಲನ ಕೈಯಿಂದ ತೂಗುತಿಹಳೋ	೮೨
ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣುಟ್ಟಿಲ್ಲ	೪೪
ಕುಣೆಮಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿವು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ	೪೦
ಕುರುಡಿರಲಿ ಮೆಳ್ಳಿರಲಿ ಕಪ್ಪು ಕನ್ನಡಕವಿರೆ	೫೩
ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ ಕುಣಿಯುತಲಿತ್ತು	೩೮
ಕೋಲು ಸಖೀ, ಚಂದ್ರಮುಖೀ, ಕೋಲೆ ನಾದಲೀಲೆ	೧
ಗಾಳಿ ಕಿರಿಸುಳಿ ಹುಟ್ಟಿತು	೮೦
ಗಾಳಿಯು ಸುಳಿ ಸುಳಿ ಸೂಸುವದು	೨೯
ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನ ಬಳಿ ವಿಶಾಲವ್ಯಕ್ತ ಬೆಳೆದಿದೆ	೧೮
ನಾನೊಂದ ನೆನೆದರ ನೀನೊಂದ ನೆನೆಯುತಿ	೫೪
ನಾನು ಬಡವಿ ಆತ ಬಡನ	೫೯
ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ	೬೭
ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಮುಗಿಲು	೨೧
ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನ ತಿದಿಯಲ್ಲಿ	೪೫
ನಿದ್ದೆಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ನಾನು	೬
ನಿರ್ಭಯಾ, ನಿನ್ನ ನಾಡಿಸ್ತೆಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ	೧೪
ನೀ ಮೆಳ್ಳ ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು	೫೫
ನೀ ಹೀಂಗ ನೋಡಬ್ಯಾಡ ನನ್ನ	೫೮
ನೆರೆಯ ಮಂದಿಯ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು	೧೨
ಪೋರೀ ನೀನು, ನಾನು ಪೋರಾ	೫೬
ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ ಕನಸುಗಳೇ	೧೫
ಬಂತಿದೊ ಶೃಂಗಾರಮಾಸ	೬೨

ಬಾಳಗರುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅಳು ಬಂತು ಕಹಳೆ ಹಿಡಿದು	ಪುಟ ೨೮
ಬೆದೆಯರಿತು ಹದಮಾಡು ಹೃದಯದೀ ಹೊಲವನ್ನು	೧೩
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ನೋಡು	೨೩
ಭೂಮಿತಾಯಿಯಾ	೩೬
ಭೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು ಕಲ್ಪನಾ ವಿಲಾಸಾ	೮೪
ಮಂದವಾಗುತ ಬರಲು ಮುಂದಿರುವ ಒಡವೆಗಳು	೮
ಮಲ್ಲಾಡದ ಗಿಣಿಯೇ ನೀನಿ-	೯
ಮುಗಿಲ ಮೇಲ್ಬದಿಯಿಂದ	೪೯
ನೊದಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುವಿಯೇ ತಾಯಿ	೪೧
ಯಾರಿಗಿಂತ ಯಾರು ಹೆಚ್ಚು ?	೨೨
ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋಣ ಬ್ಯಾಡಾ	೨೦
ಶುಭ ನುಡಿಯೆ	೩
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದೋಂ	೪೬
ಸಂಜೆಗೆಂಪು ನೊದಲು ಹಿಂದೆ	೨೨
ಸಾವು ತನ್ನ ಹಸಿವ ಕಳೆಯೆ	೩೧
ಹಗಲಿರುಳಿನ ತೆರೆಮರೆ ತೆರೆದಾಟದ ಸರಿ ತೂಕ	೨೬
ಹಸುಗೂಸು ಮಲಗಿಹುದು	೧೯
ಹೆಸರು ರತ್ನಾಕರ	೩೪
ಹೊಗರುಗಣ್ಣು, ನಿಗುರಿದ ಕಿವಿ	೨೭
ಹೊಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬೇಡಿತು, ಹೆಂಡತಿಯ ಶಿವಗೆ	೩೯

